

የቁርአን መበረዝ

በጥንታዊ የእጅ ጽሑፎች ላይ የተደረገ አዲስ ጥናት

ሙሉ የእንግሊዘኛ ጽሑፉን www.christianityexplained.net ላይ ያገኙታል።

ትርጉምና ቅንብር ወንድም ዳንኤል፡ www.ewnetlehulu.org

ሙስሊሞች ስለ ቅዱስ መጽሐፋቸው እንዲህ የሚል እምነት አላቸው፡-

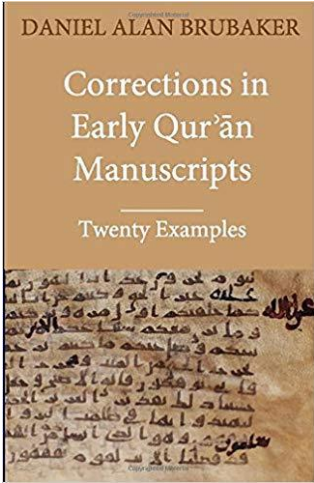
“በክፍለ ዘመናት መካከል ከ114 ሱራዎች መካከል አንድም ቃል አልተለወጠም። ስለዚህ ቁርአን ከአሥራ አራት ክፍለ ዘመናት በፊት ለሙሐመድ የተገለጠ በሁሉም ረገድ ልዩና ተዓምራዊ የሆነ መጽሐፍ ነው።”

እንዲህ ያሉ ንግግሮች አላህ በቁርአን ውስጥ በሰጠው ተስፋ ላይ የተመሠረቱ ናቸው፡-

“እኛ ቁርአንን እኛው አወረድነው። እኛም ለእርሱ ጠባቂዎቹ ነን።” (ሱራ 15:9)²

አንድ ሙስሊም “ቁርአን እንዳልተለወጠ የማምነው ቁርአን እንደሚለወጥ ስለነገረኝ ነው” ከሚል ድፍን ከበባዊ ምክንያት ተፋልሶ ለማምለጥ ይህንን እምነቱን ከቁርአን ውጪ በሚገኝ ማስረጃ ማረጋገጥ ይጠበቅበታል። ታዲያ ይህ እምነት ማስረጃ ይኖረው ይሆን?

ዶ/ር ዳንኤል ብሩቤከር³ የተሰኙ የቁርአን ጥንታዊ የእጅ ጽሑፎች ሊቅ በቅርቡ ባሳተሙት "Corrections in Early Qur'ān Manuscripts: Twenty Examples"⁴ በተሰኘው መጽሐፋቸው ውስጥ እውነቱ ሙስሊሞች ከሚናገሩት በተጻራሪ እንደሆነ በማስረጃ አረጋግጠዋል። ይህ መጽሐፍ በፈረንጆቹ አቆጣጠር ሜይ 21/2019 የተለቀቀ ሲሆን የሸፋን ገፁ በምስሉ ላይ የሚታየው ነው።

እኚህ የቁርአን ሊቅ ምርምሩን ያደረጉት ከ7ኛው እስከ 10ኛው ክፍለ ዘመን በተገለበጡት የቁርአን ጽሑፎች ላይ ነው። ግኝታቸውን በተመለከተ እንዲህ በማለት ጽፈዋል፡-

“በጥናት ወረቀቱ ውስጥ 800 የሚሆኑ ተጨባጭ እርማቶችን የመዘገብኩ ብሆንም በአሁኑ ወቅት ግን በሺህዎች የሚቆጠሩትን አግኝቻለሁ፤ ይህ ጉዳይ ማለቂያ ያለውም አይመስልም።”⁵

በማስከተል የሚገኘው ከብዙ በጥቂቱ የቀረበ ነው።⁶ ስለ መረጃው ምንነት የተሻለ መረዳት ይኖራችሁ ዘንድ አስቀድመን ጠቅለል ያለ ማብራሪያ እናቀርባለን።

¹ <http://www.tabrenkout.com/?p=17236> https://www.islamicity.org/forum/forum_posts.asp?TID=1677&PN=4
<https://www.islamic-awareness.org/quran/text/mss/>
² <https://quran.com/15/9> see also <https://quran.com/41/42>
³ <https://iqsaweb.wordpress.com/tag/daniel-brubaker/>
⁴ https://www.amazon.co.uk/gp/product/1949123030/ref=dbs_a_def_rwt_bibl_vppl_i0
⁵ Ibid, preface xxiv

በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የምታገኛቸው በቁርአን ቀዳሚያን ጽሑፎች ውስጥ የተደረጉት እርማቶች የተነባቢ ፊደላት ልዩነቶች (consonantal variants) እንጂ የተለያዩ ቁርአቶች ወይንም አሕሩፍ አይደሉም። ቁርአትና አሕሩፍ⁷ ሙሐመድ ራሱ የተስማማባቸው የተለያዩ አነባቢዎች እንደሆኑ ሙስሊሞች የሚናገሩ ሲሆን ነገር ግን የተነባቢ ፊደላት ልዩነቶች በቁርአን ኮፒዎች መካከል መኖራቸውን ይከዳሉ።

የተነባቢ ፊደላት ልዩነቶች “ረስም” ከተሰኙት የአረብኛ ቃላትን ከሚፈጥሩት መሠረታዊ የአረብኛ ፊደላት ጋር የተያያዙ ናቸው። መሠረታዊ የተባሉት የአረብኛ ፊደላት ከላይና ከታች አናባቢ ነቁጦች የሌላቸው ሌጣ ፊደላት ናቸው። አናባቢ ነቁጦቹ ኋላ ላይ የተፈጠሩ ሲሆን ቁርአን በተጻፈበት በ7ኛው ክፍለ ዘመን አልነበሩም።⁸

አንዳንድ ሙስሊም ምሑራን እነዚህ ምሳሌዎች የግልበጣ ስህተቶች ብቻ ናቸው ይላሉ። በተወሰኑ ሁኔታዎች ይህ እውነት መሆኑ አይካድም። ከሌሎች የእጅ ጽሑፎች ጋር በማመሳከር ይህንን መለየት ይቻላል። ነገር ግን የግልበጣ ስህተቶች መሆናቸውን ለማሳየት የማያስችሉ ሌሎች አልፎ ልዩነቶችን ምን ልናደርጋቸው ነው?

የግልበጣ ስህተቶችን ለመለየት ጥቅም ላይ የሚውለው የጥናት ስልት “የንባብ ሕዩሳ” (textual criticism) በመባል ይታወቃል።⁹ ይህ ምሑራዊ የጥናት ዘርፍ አራጅናል ጽሑፉ ምን እንደሚል ለማወቅ ያስችላል። ብዙ የእጅ ጽሑፎች የሚኖሩ ከሆነ ይህንን የጥናት ስልት በጥሩ ሁኔታ ለመተግበር የበለጠ አመቺ ይሆናል። ለአዲስ ኪዳን (ኢንጂል)¹⁰ ከ 25,000 በላይ¹¹ የእጅ ጽሑፎች የሚገኙ ሲሆን የቁርአን የእጅ ጽሑፎች ግን በቁጥር አናሳ ናቸው። የአዲስ ኪዳን ጽሑፎች አጭር ዕድሜ ባለው ፓፕርስ በተሰኘ መጻፍያ ላይ በስደት ዘመን ሲጻፉ ከመኖራቸው አኳያ ይህ የማይታመን እውነት ነው። የቁርአን የእጅ ጽሑፎች ግን በ600 ዓመታት ከአዲስ ኪዳን የሚያንስ ዕድሜ ያላቸው ሲሆን እስልምና የበላይነትን በተቆናጠጠባቸው ዘመናት ረጅም ዕድሜ የመቆየት አቅም ባላቸው ብራናዎች ላይ ሲጻፉ ነበር። የቁርአን ጽሑፎች አነስተኛ መሆናቸው በኡሥማን ዘመን ተሰብስበው ስለተቃጠሉ ሊሆን ይችላል።¹² የሰነዓ የእጅ ጽሑፎችን ስንመለከት ቀጣይ ኮፒዎችን በሌላ ብራና ላይ እንደመጻፍ የቀደሙት የብራና ቁርአን ጽሑፎች ከላያቸው ላይ ታጥቦ እንደገና ተጽፎባቸዋል።¹³ በሃያኛው ክፍለ ዘመን መጀመርያ ላይ ደግሞ ብዙ የቁርአን ብራናዎች በግብፅ አገር በአባይ ወንዝ ውስጥ ሰጥመው እንዲጠፉ ተደርጓል።¹⁴

ከመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሑፎች ጋር በንፅፅ ሲታይ በቁርአን የእጅ ጽሑፎች ላይ የተደረገው የንባብ ሕዩሳ እዚህ ግባ የሚባል አይደለም። ለዚህ እንደ አንድ ምክንያት ሊጠቀስ የሚችለው የትኛው የእጅ ጽሑፍ መረጃ ትክክለኛ እንደሆነ ጥያቄ

⁶ የፎቶግራፍ ማስረጃዎቹና መግለጫዎቹ የተወሰዱት ዶ/ር ጄይ ስሚካ ከዶ/ር ዳን ብሩቤከር መጽሐፍ ላይ ካዘጋጁት የጋር ፖይንት ማስተማርያ ላይ ነው። የትምህርቱ ርዕስ '20 EXAMPLES OF CORRECTION IN EARLY QUR'AN MANUSCRIPTS' የሚል ሲሆን በአዘጋጁ ፈቃድ የተወሰዱ ናቸው።

⁷ እስከ ጁላይ 2019 ድረስ ሊቃውንት 23 የሚሆኑ እንደ ሐፍስ፣ ዋርሽ፣ አል-ዱሪ፣ ቃሉን እና የመሳሰሉትን የተለያዩ የአረብኛ ቅጂዎችን ሰብስበው የአናባቢ ነቁጦችን ቆጠራ በማድረግ ከ93,000 (ዘጠና ሦስት ሺህ) በላይ ልዩነቶችን አግኝተዋል። አንዳንዶች የትርጉም ልዩነት ማስከተላቸው ግልፅ ነው። የሐፍስ ቅጂ በ9ኛው ክፍለ ዘመን የተዘጋጀ ነው። ሌሎቹ ከሐፍስ የተለዩ በሺህዎች የሚቆጠሩ ልዩነቶችን ያሳያሉ። ይህ የሐፍስ ቅጂ ከዋርሽ ወይንም ሌላ ቅጂ ይልቅ ተመራጭ የሆነው ለምንድነው? የሚል ጥያቄን እንድናነሳ ያስገድደናል። በተጨማሪም የቶፕካፒ፣ ኢስታንቡል እና ካይሮ ሙሳሊፎች (የተጠረዘ መጽሐፍን የሚያመለክት የአረብኛ ቃል) አንድ ዓይነት ንባብ ሳይሆን የተለያዩ ንባቦች ቅልቅል ናቸው። ተቀባይነት ያለው ንባብ ቀናና ኋላ ላይ የተፈጠረ ይሆንን?

⁸ ይህ ሃቅ በሰባተኛው ክፍለ ዘመን ኡሥማን የቁርአን የእጅ ጽሑፎችን ሰብስቦ በማቃጠሉ ላይ ጥያቄን ያጭራል Sahih al-Bukhari: vol. 6, bk. 61, no. 510.

⁹ <https://www.britannica.com/topic/textual-criticism>

¹⁰ ሙስሊሞች ወንጌልን የሚጠሩበት ቃል ነው። ከአዲስ ኪዳን ጋር አንድ መሆኑንና አለመለወጡን ለማረጋገጥ ተከታዮቹን ድረ ገጾች ይጎብኙ፡- <http://www.ewnetlehulu.org/am/the-holy-bible/tawrat-injil/> <http://www.ewnetlehulu.org/am/the-holy-bible/pfander-mizanulhaqq/>

¹¹ የግርጌ ማጣቀሻ 8ን ይመልከቱ።

¹² <https://www.answering-islam.org/authors/oskar/palimpsest.html>

¹³ የግርጌ ማጣቀሻ 16ን ይመልከቱ።

¹⁴ የግርጌ ማጣቀሻ 16ን ይመልከቱ።

ማንሳት በራሱ አንድን ሰው ከእስልምና ውጪ ያደርገዋል የሚለው በሙስሊሞች ዘንድ በስፋት የሚታመን አስተሳሰብ ነው።

ሌሎች ሙስሊሞች ደግሞ ቁርአን ከጥንት ጀምሮ የተጠበቀው በጽሑፍ ሳይሆን በሽምደዳ ነው የሚል ሰብብ በማቅረብ በቁርአን የእጅ ጽሑፎች ውስጥ የሚገኙትን ስርዝ ድልዘት ያጣጥላሉ። ሆኖም ከመጀመርያውኑ ቁርአን በአንድ ጥራዝ ተሰብስቦ በጽሑፍ እንዲሰፍር የመደረጉ ምክንያት ሙስሊሞች ቁርአንን በተለያዩ የሚጋጩ መንገዶች መሸምደዳቸው ነበር። በስፋት ተቀባይነትን ያገኙት ሐዲሶች ሲፈተሹ ይህ ሃቅ ግልፅ ይሆናል።¹⁵ “የአንድ ሰንሰለት ጥንካሬው የደካማ አንጓውን ያህል ነው” የሚለው የፈረንጅቹ አባባል ትክክል ነው።

ዶ/ር ዳን ብሩቤከር የመረመሯቸው ቁርአኖች በ7^{ኛው} እና በ10^{ኛው} ክፍለ ዘመናት መካከል የተጻፉ ሲሆን አንዳቸውም የተሟላ ይዘት የላቸውም፤ በኡሥማን ዘመን የተጻፉትንም ማግኘት አልተቻለም። ጥናቱ የተሠራባቸው ቁርአኖች የሚከተሉትን ያጠቃልላሉ፡-

በኢስታንቡል የሚገኘው የቶፕካፒ ጽሑፍ፣ በታሽኬን የሚገኘው የሰመርካንድ ጽሑፍ፣ በለንደን የሚገኘው የማዒል ጽሑፍ፣ በፓሪስ የሚገኘው የፔትሮፖሊተስ ጽሑፍ፣ በካይሮ የሚገኘው የሁሰይኒ ጽሑፍ፣ በሰነዓ የሚገኘው የሰነዓ ጽሑፍ፣ በሴይንት ፒተርስበርግና በዶሃ የሚገኘው የማርሴል ወይንም “ኡመያድ ኮዴክስ አፍ ፉስታት” በመባል የሚታወቀው ጽሑፍ ናቸው።

ዶ/ር ዳን ብሩቤከር የለዩዋቸው ሰባት ዓይነት የተነባቢ ፊደላት ልዩነቶች አሉ፡-

- ጣልቃ ገብ (የተጨመሩ ቃላት፣ ጽሑፉ ከተጠናቀቀ በኋላ የተጨመሩ)
- የተሰረዘ (ሆነ ተብሎ ጽሑፉ እንዲሰረዘ የተደረገ። ተሰርዞ እንደገና በላዩ ላይ ተደርቦ የተጻፈ ቃል)
- ተሰርዞ በአናቱ ላይ የተጻፈ (የተለያዩ ቃላት ተደራርበው የተጻፉ። አሪጅናሉ ከተጻፈ በኋላ በተለየ የፊደል አጣጣልና ቀለም አንዱ ቃል በሌላው ላይ ተደርቦ የተጻፈ)
- ሳይሰረዘ በላዩ ላይ የተጻፈ (በጊዜ ብዛት በደበዘዘው ጽሑፍ ላይ ተደርቦ የተጻፈ)
- ተመርጦ የተሸፈነ (በተወሰነ የጽሑፉ ክፍል ላይ ሆነ ተብሎ የተደረገ ለውጥ)
- ተመርጦ በተሸፈነው ላይ የተጻፈበት (በተለጠፈበት ሽፋን ላይ ጽሑፍ የተጻፈበት)
- ልጥፎች (ገፁን ከመጠን ያለፈ ዓላማ ያለው የሚመስል በገጹ ላይ የተለጠፈ መሸፈኛ)

በማስከተል የፎቶግራፍ ማስረጃዎቹን እናያለን፡-

¹⁵ Bukhari, VI, No.201,510, 512

1) በቶፕካፒ ጽሑፍ ውስጥ ጣልቃ የገባ ጽሑፍ

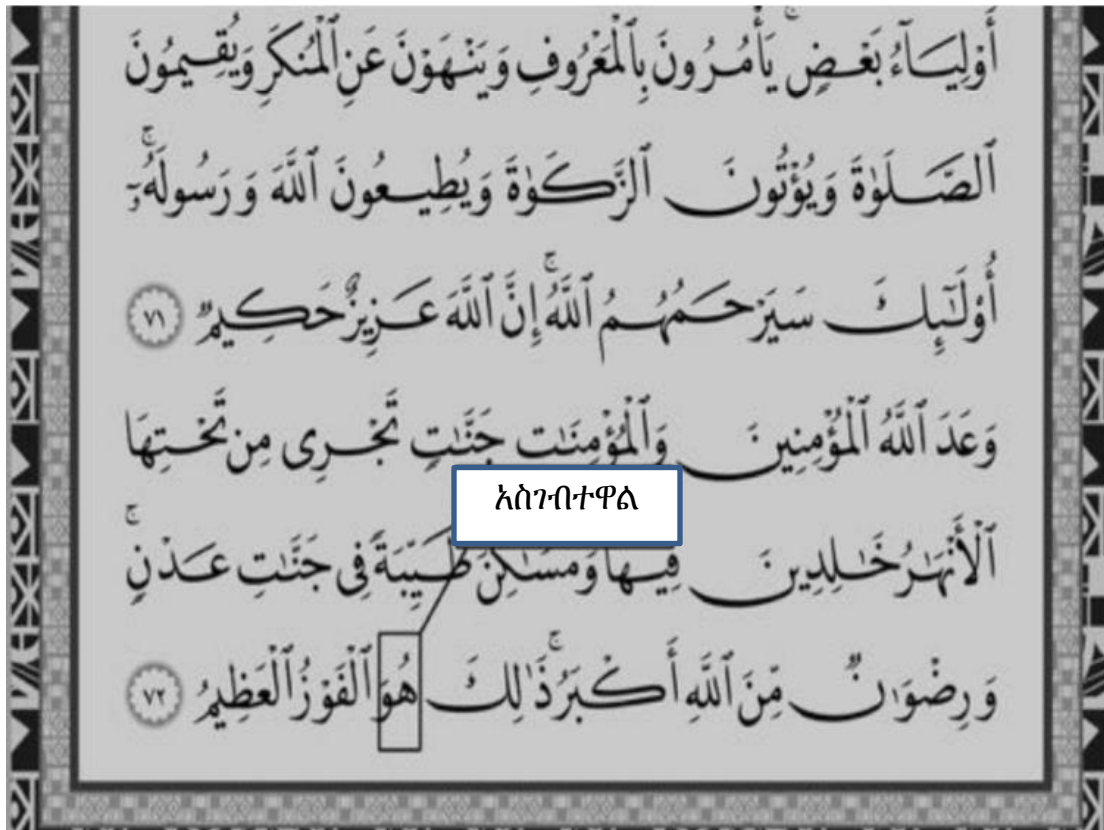
(ቶፕካፒ ሙስሐፍ አል-ቨሪፍ:: Folio 122v. - ምስሉ በ IRCICA ፈቃድ የተወሰደ ነው)

ሱራ 9:72

- በ 1924 በግብፅ ካይሮ ታርሞ የተዘጋጀው ሐፍስ ቅጂ እንዲህ ይላል:- “ውራድዋንን ሚን አላሁ አክበር ዛሊከ ሁው ል-ፈውዙ ል-ዐዚም”
- ትርጉም:- “ከአላህም የሆነው ወይም ከሁሉ የበለጠ ነው፤ ይህ እርሱ ታላቅ ዕድል ነው።”
- “ሁው” **هُوَ** የሚል አዲስ ቃል ተጨምሮበታል። ትርጉሙ “እርሱ” የሚል ሲሆን መልእክቱን አይለውጥም ነገር ግን ይህንን ቃል ጣልቃ በማስገባት በ1924 ዓ.ም. ከተዘጋጀው ቁርአን ጋር እንዲመሳሰል ተደርጓል።
- **هُوَ** የምትለዋ ቃል የተለየ የእጅ አጻጻፍና ስልትን የተከተለች በመሆኗ ጽሑፉ ከተጠናቀቀ በኋላ የተጨመረች መሆኗ ግልፅ ነው።

ቀጥሎ ያለው ምስል በ1952 ከታተመው ቁርአን ላይ የተወሰደ ሲሆን ሱራ 9:72 ላይ የተጨመረው ቃል የት ጋ እንደገባ የሚያሳይ ነው።

2) ከፔትሮፖሊታኒስ የቁርአን ጽሑፍ ውስጥ የተሰረዘ [BnF Arabe 328]

(BnF Arabe, fol. 58v. - በBibliothèque nationale de France ፈቃድ የተወሰደ)

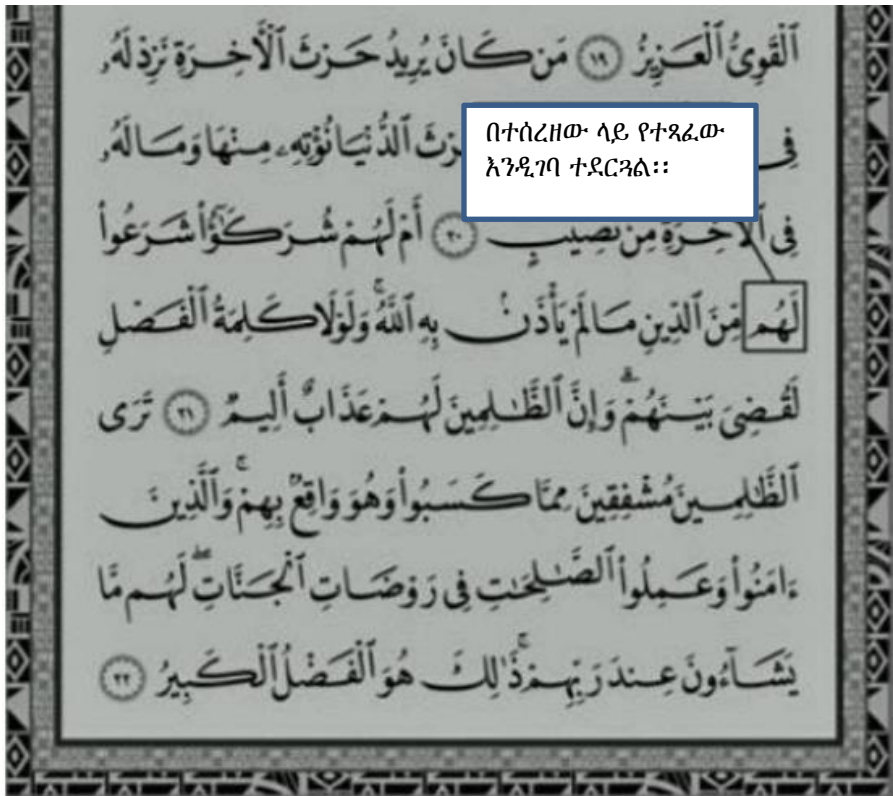
ሱራ 42:21

በጥቅሱ ውስጥ “ለሁም” የሚለው ቃል ሦስት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን ለሁለተኛ ጊዜ ሲጠቀስ:-

- አሪጅናሉ:- ላም-ህ የሚል ሲሆን “ለሁ” (ለእርሱ) የሚለውን የአረብኛ ቃል ይፈጥራል።
- አሪጅናሉ ንባብ:- “አላህ በርሱ ያልፈቀደውን ለእርሱ የደነገጉ ተጋሪዎች ለእርሱ አልሏቸውን?” የሚል ነው።
- የአሁኑ ንባብ:- ላም-ህ-ሚም አድርጎ በመለወጥ “ለሁም” (ለእርሱ) ተብሎ እንዲነበብ ተደርጓል። ስለዚህ በአሁኑ ቁርአን ውስጥ “አላህ በርሱ ያልፈቀደውን ለእርሱ የደነገጉ ተጋሪዎች ለእርሱ አልሏቸውን?” ይላል።
- ይህንን ለውጥ በማድረግ በ1924 ከተዘጋጀው የሐፍስ ቁርአን ጋር እንዲመሳሰል ተደርጓል።

ቀጥሎ ያለው ምስል ሱራ 42:21 ላይ የተጨመረው ቃል በ1952 ቁርአን የት ጋ እንደገባ የሚያሳይ ነው።

በተሰረዘው ላይ የተጻፈው እንደገባ ተደርጓል።

3) “አላህ” የሚለው ቃል ጽሑፉ ከተጠናቀቀ በኋላ ጣልቃ የገባባቸው ብዙ ጽሑፎች

“አላህ” የሚለው ቃል 9 ቦታዎች ላይ ጣልቃ እንዲገባ ተደርጓል፡-

- ዶ/ር ዳን ካገኟቸው 12 መስል አጋጣሚዎች መካከል ዘጠኙ በዚህ ምስል ላይ ይታያሉ፡፡ አብዛኞቹ በፋሲታት አመያድ ኮዴክስ ውስጥ የሚገኙ ናቸው፡፡
- ጸሐፍት የአምላካቸውን ስም በነዚህ ሁሉ አጋጣሚዎች ሊዘነጉ የቻሉት እንዴት ቢሆን ነው?
- ይህ ቀደምት ቁርአናዊ ወጥነት የሌላቸው እንደነበሩና ኋላ ላይ ግን እንዲመሳሰሉ እንደተደረጉ አይመለከትምን?

4) በማርሴል 2 ውስጥ የሚገኝ ስረዛ

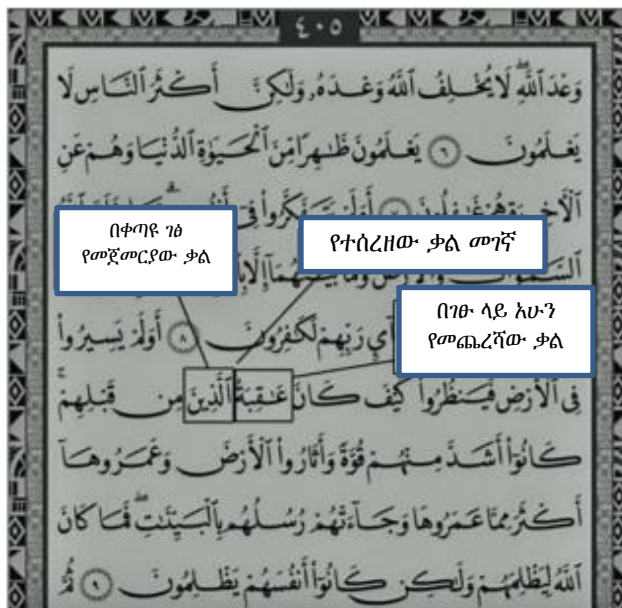
(National Library of Russia (NLR), St. Petersburg, folio 30v)

ሱራ 30:9

- የጠፋው ነገር በምንም ሳይተካ ተሰርዞ የቀረ
- ስርዛ የሚገኘው **عقبة** አቋቋ (ፍጻሜ ወይም እጣ ፈንታ) እና **الذين** አልለዘነ (የነዚያን) በሚሉት ቃላት መካከል የተደረገ ነው፡፡
- ማስተካከያው ከ1924 የሐፍስ ቁርአን ቅጂ ጋር የሚስማማ ነው፡፡
- የጠፋው ቃል ከ4-6 የሚሆኑ ፊደላትን የያዘ መሆኑን ከስርዛ ርዝመት መረዳት ይቻላል፡፡
- ኩሉ ሚን (ሁላቸውም) ወይም ከሚረገግ ሚን (አብዛኞቹ)፤ እንዲሁም አል-የሁድ (አይሁድ) ወይም አል-ናስ (ሰዎች) የሚሉ ቃላትም ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

ቀጥሎ ያለው ምስል በማርሴል 2 ጽሑፍ ውስጥ ከ ሱራ 30:9 ውስጥ የተሰረዘው ቃል በ1952 ቁርአን የት መግባት እንደነበረበት የሚያሳይ ነው፡፡

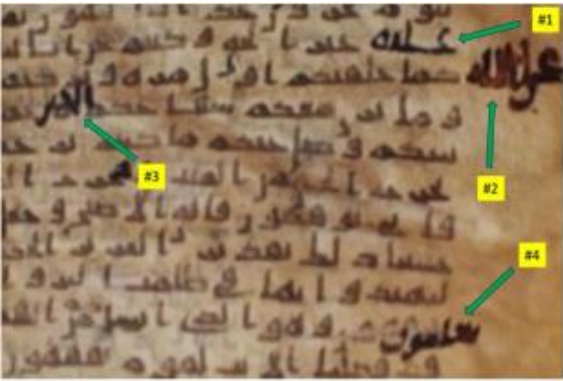

5) አራት ስረዛዎችና አራት ተተኪ ቃላት

(Museum of Islamic Art, Doha – MS. 474.2003, fol. 9v)

ሱራ 6:92-6:97

1. **عليه** ዓለይሂ (በእርሱ ላይ) የሚለው ቃል 6:93 ውስጥ ቢማ ኩንቱም ታቁሉን (በአላህ ላይ እውነት ያልኾነ ነገር ትናገሩ በነበራችሁትና) የሚሉ ቃላትን ተከትሎ በስርዝ ቃል ላይ ተደርቦ ተጽፏል። ነገር ግን ዓለይሂ የሚለው ቃል በ1924 የሐፍስ ቅጂ ውስጥ አይገኝም።
2. **አላ አላህ** (በአላህ ላይ) የሚለው በህዳጉ ላይ ተጽፏል ነገር ግን ባልተለመደ ሁኔታ ተከቶት እንዲገባ የታሰበው ዓለይሂ የሚለው ቃል አልተሰረዘም።
3. **الذين** አለዚን (እነዚያ) የሚለው ቃል ቀደም ሲል በተሰረዘበት ቦታ እንደገና ተመልሷል።
4. **يعلمون** ያለሙን (ያውቃሉ) የሚለው ቃል በስርዝ ላይ ተደርቦ ተጽፏል። የተሰረዘው የአራጅናሉ ጥላ አሁንም ድረስ የሚታይ ሲሆን ቢደበዝዝም ሌላ ቃል መሆኑ ግልፅ ነው።

በማስከተል የሚገኘው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ የተጨመሩትና የተሰረዙት ቃላት የት ጋ እንደሚገኙ ያሳያል፡-

(1) ሁለት ቃላት ከዚህ ጋ ተሰርዘዋል

(2) በስርዝ ላይ የተጻፈ ዓለይሂ

(የእጅ ጽሑፍ እዚህ ጋ ተጨማሪ ቃላት አሉት)

(3) በህዳግ በኩል ጣልቃ የገባ

(4) ጣልቃ ገብቷል

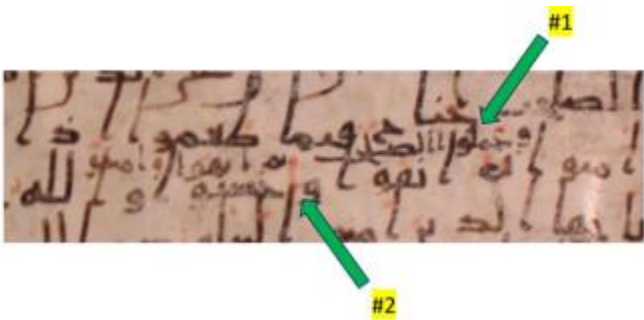
(5) ተሰርዞ ሌላ ቃል በላይ ተደርቦ ተጽፏል

6) ጽሑፉ ከተጠናቀቀ በኋላ የተጨመሩ ብዙ ጣልቃ ገብ ቃላት

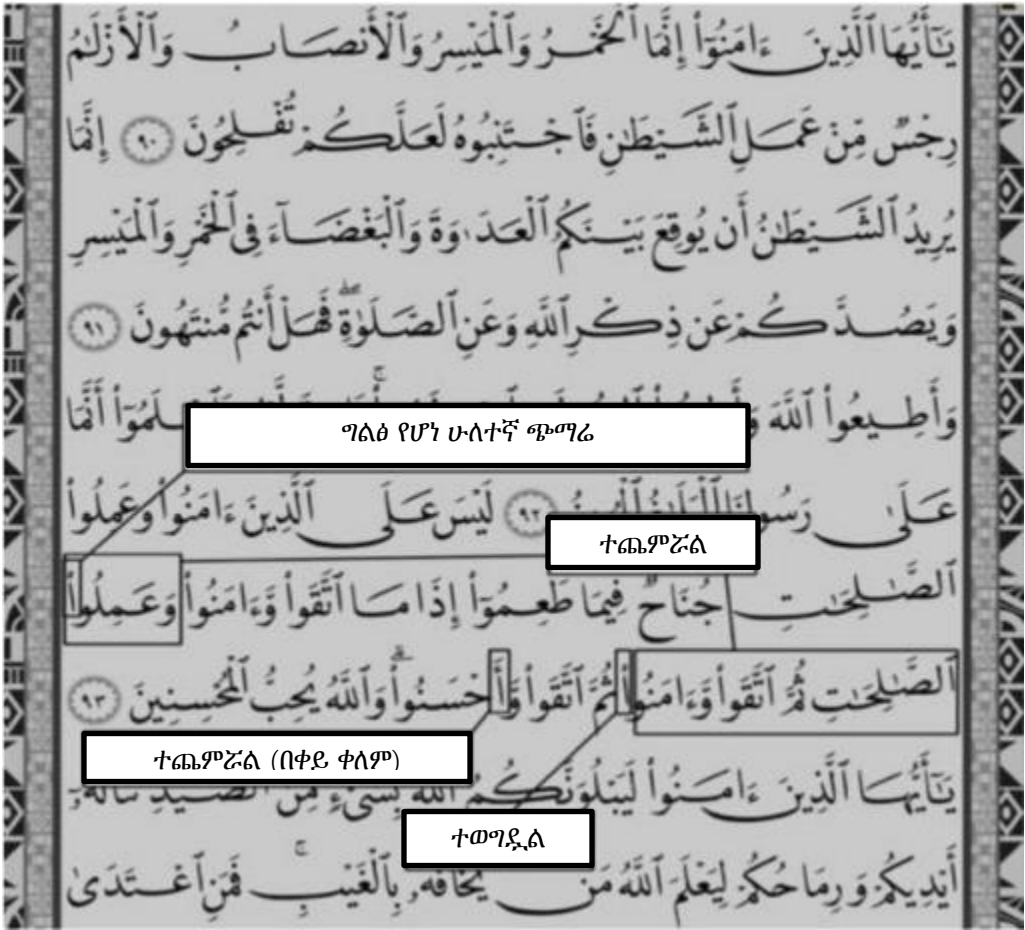
(Museum of Islamic Art, Doha MS.67.2007.1)

ሱራ 5:93

- #1 እንደሚያሳየው “ዋ-ዓሚሉ አል-ሳሊሃት ቱምመ አተቁ ወ ዓሚሉ” የሚል ሐረግ ተጨምሯል። ጣልቃ የገባው ሐረግ በምስሉ ላይ በቁጥር 1 በተመለከተው ቦታ በመስመሮች መካከል ይታያል።
- #2 እንደሚያሳየው احسنوا “አህሰኑ” (በጎ ሥራዎችን) በሚለው ቃል ውስጥ የመጀመርያው አሊፍ ፊደል ጽሑፉ መጀመርያ ሲዘጋጅ አልነበረም ነገር ግን ኋላ ላይ በቀይ ቀለም ተጨምሯል። ይኸው ቀይ ቀለም በኋለኞቹ ዘመናት አናባቢ ነቁጦች ሲጨመሩ ጥቅም ላይ ስለዋለ ይህጅ አሊፍ ፊደል በዚያን ዘመን የተጨመረች መሆኗ ግልፅ ነው።

በማስከተል የሚገኘው ምስል ከ MS.67.2007.1 የቁርአን የእጅ ጽሑፍ ጋር በንፅፅር በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ የተጨመሩትና የተሰረዙት ቃላት የት ጋ እንደሚገኙ የሚያሳይ ነው።-

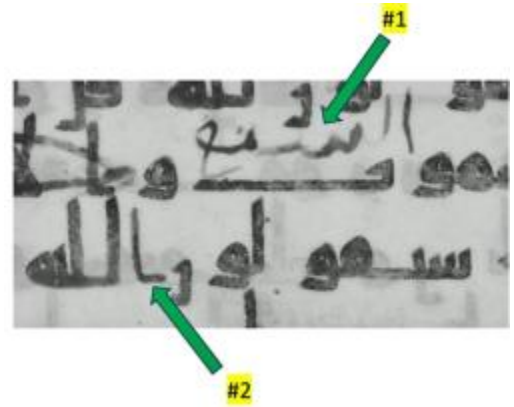

7) “ሰባት” የሚሉ ቃላት የተጨመሩበት

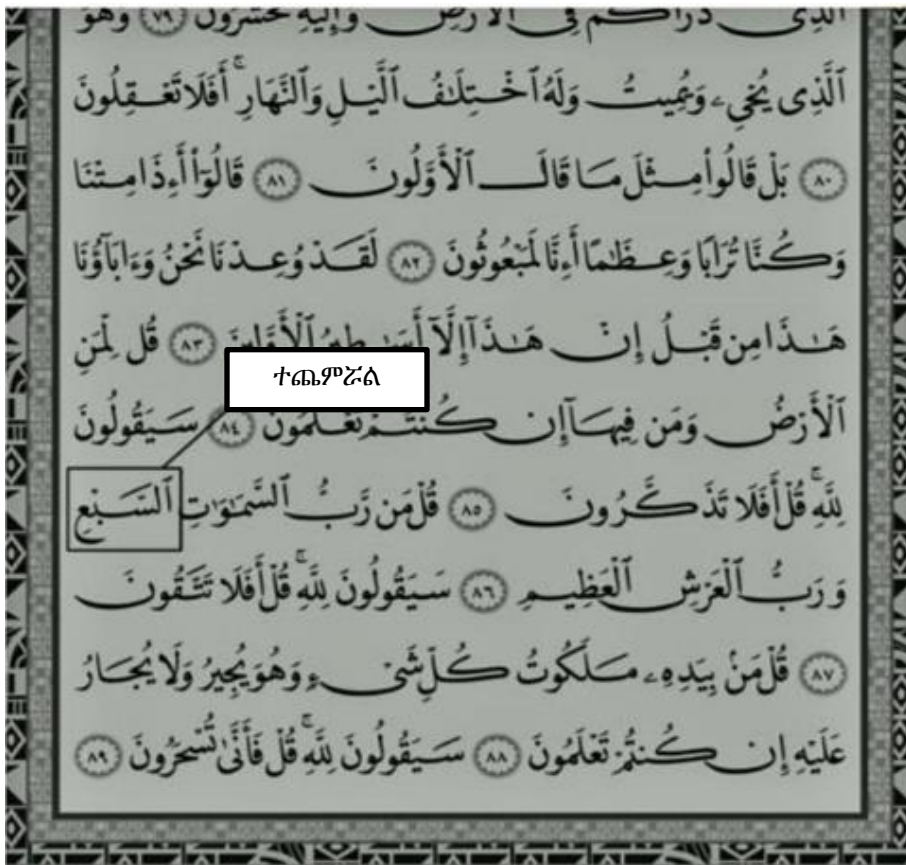
(BnF arabe 327, fol. ir.)

ሱራ 23:86-87

- #1 **السبع** አልሰባት (ሰባት) የሚለው ቃል ሱራ 23:86 ላይ በሌላ ጸሐፊ ተጨምሯል። ስለዚህ አሁን “የሰባት ሰማያት ጌታና የታላቁ ዐርሽ ጌታ ማን ነው በላቸው።” ተብሎ እንዲነበብ ሆኗል። ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ጽሑፍ ጋር ስሙሙ ነው።
- #2 ሱራ 23:87 ላይ ሊላሂ (የአላህ) በሚለው ቃል ፊት አሊፍ ፊደል ተጨምሯል። ቀጠን ባለ ብዕር የተጻፈ መሆኑ ኋላ ላይ በሌላ ጸሐፊ የተጨመረ መሆኑን ያመለክታል።
- ነገር ግን ይህ አሊፍ በ1924 የሐፍስ ቁርአን ውስጥ አይገኝም፤ ይህም እርማቱ ተቀባይነት አለማግኘቱን ያመለክታል።

በማስከተል የሚገኘው ምስል BnF arabe 327, fol. ir. የቁርአን የእጅ ጽሑፍ ውስጥ የተጨመረው “ሰባት” የሚለው ቃል በዘመናዊው ቁርአን የት ጋ እንደተጨመረ የሚያሳይ ነው።-

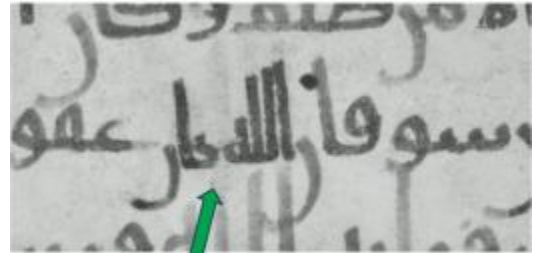

8) ጠፍቶ በላዩ ላይ የተጻፈ

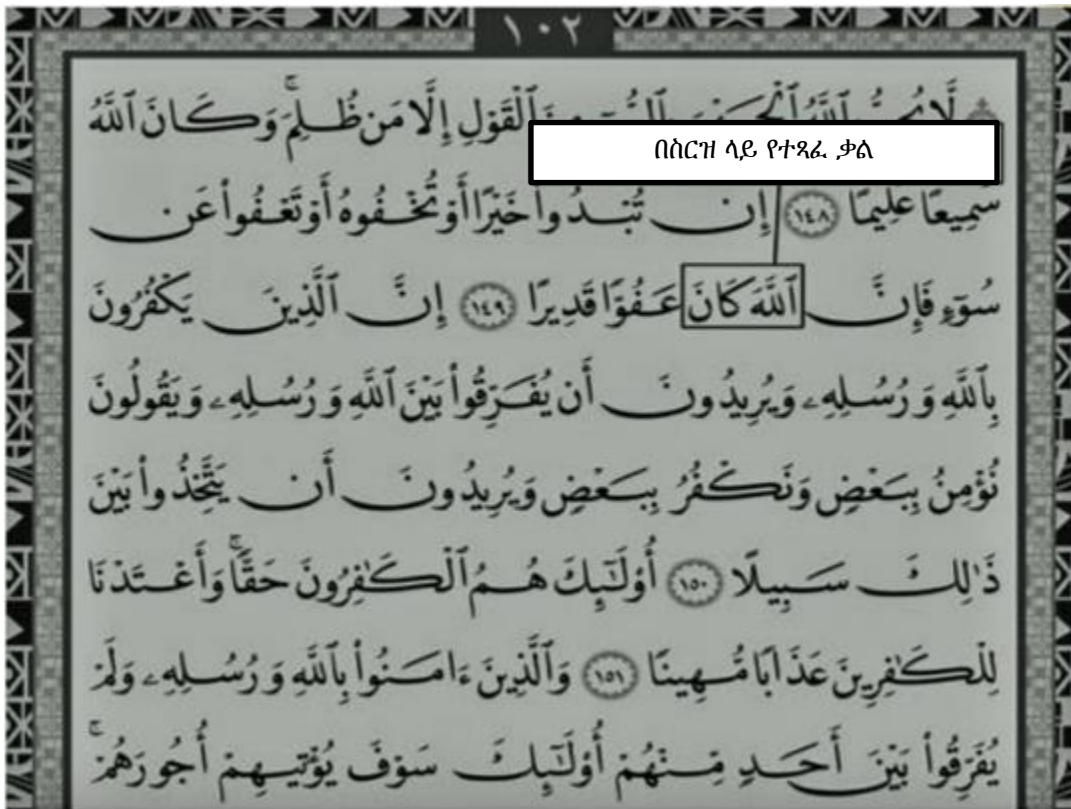
(BnF arabe 330, fol. 55r.)

ሱራ 4:149

- ኦሪጅናሉ ጽሑፍ “ፋ-ኢ ንነላሃ ዓፍዋን ቀዳረን” (አላህ ይቅር ባይ ኃያል) የሚል ሲሆን ነገር ግን በአሁኑ ቁርአን ሱራ 4:149 “አላህ” የሚለው ቃል “አላሁ ካኑ” በሚል ስለተተካ “አላህ ይቅር ባይ ኃያል ነው” ተብሎ እንዲነበብ ተደርጓል። “ነው” የምትለዋን ቃል በመጨመር ከ1924ቱ የሐፍስ ጽሑፍ ጋር እንዲስማማ ተደርጓል።

ቀጣዩ ምስል ከላይ የተጠቀሰው ማስተካከያ በዘመናዊ ቁርአን የት ጋ እንደገባ የሚያሳይ ነው።-

9) “አዛኙ” የሚለው ቃል የተጨመረበት

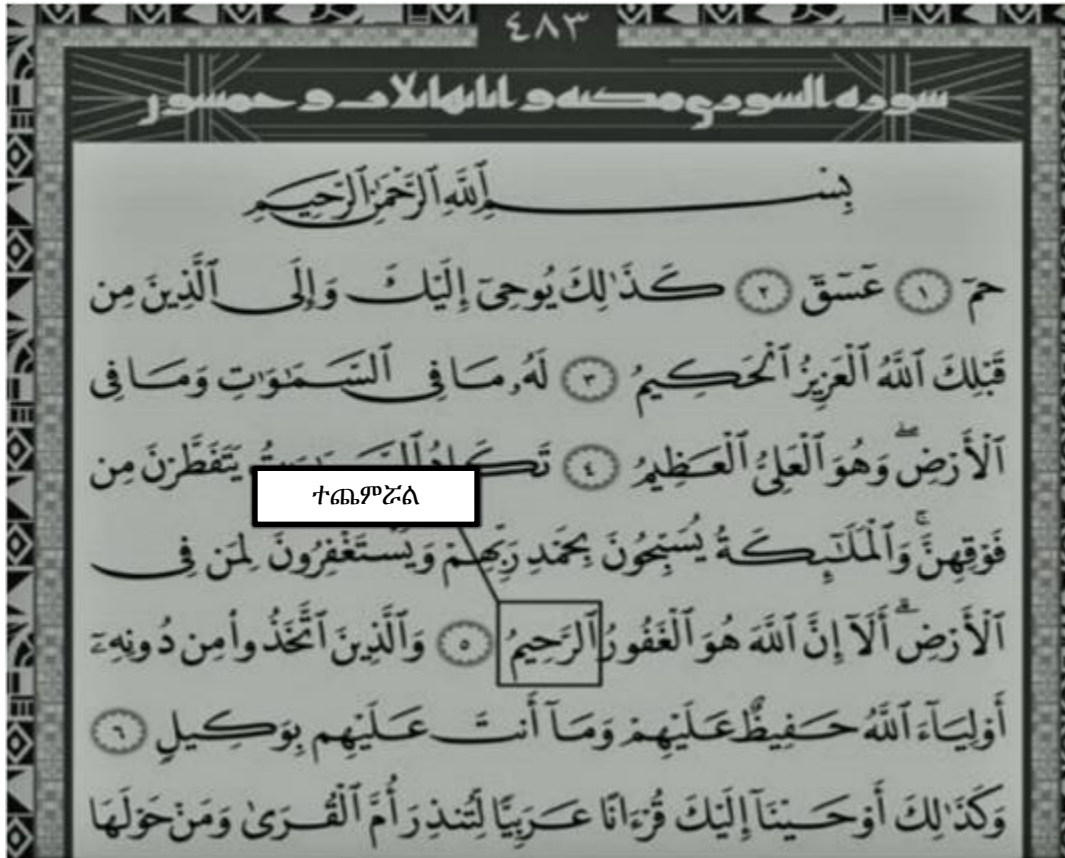
(BnF arabe 327, fol. 12v.)

ሱራ 42:5

- አል-ረዥም ስም “አዛኙ” የሚለው ቃል አራጅናል ውስጥ ያልነበረ ሲሆን በምስሉ ላይ እንደሚታየው በኋላ ላይ ተጨምሮበታል።
- አራጅናሉ “አላህ እርሱ መሐሪው ነው” የሚል ሲሆን ጭማሪ ተደርጎበት “አላህ እርሱ መሐሪው አዛኙ ነው” እንዲል ተደርጓል፤ ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ይስማማል።

ቀጣዩ ምስል በዘመናዊው ቁርአን ይህ ጭማሪ የት ጋ እንደተደረገ ያሳያል፡-

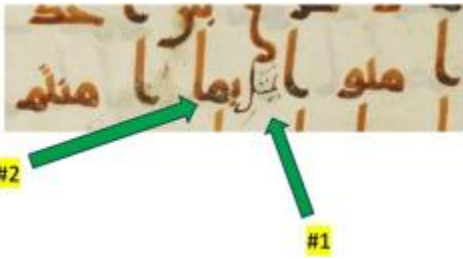

10) “ቢሚሥሊ” የሚል ቃል የተጨመረበት

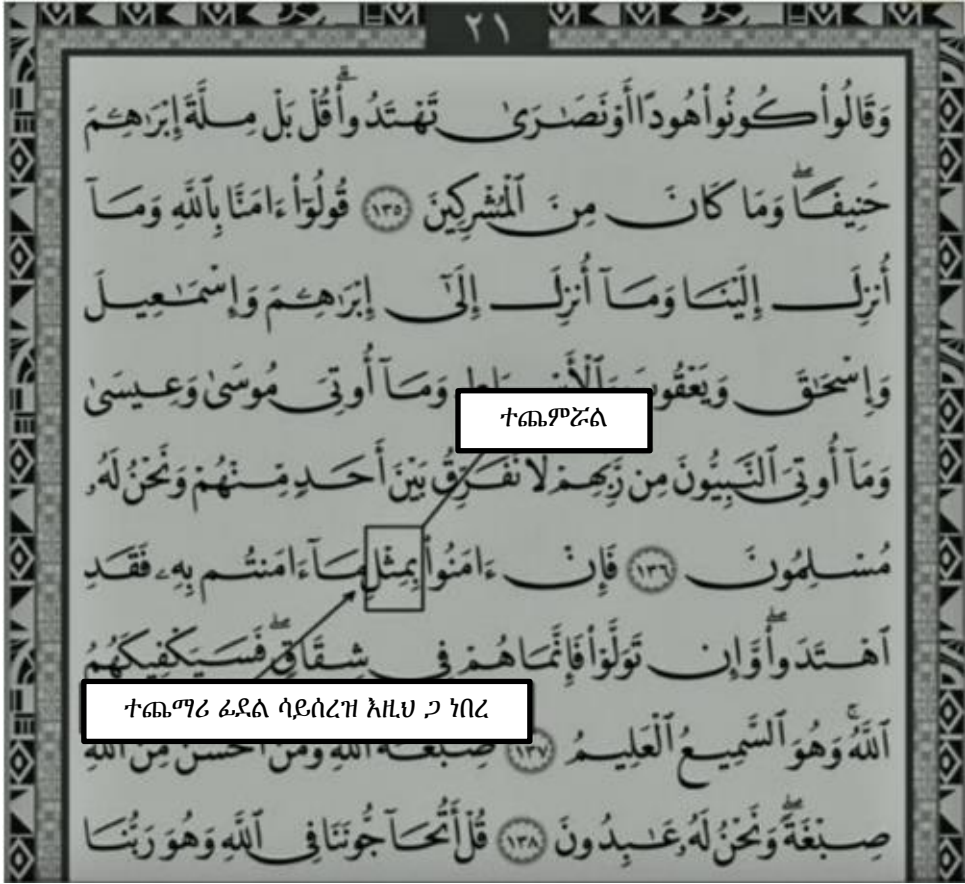
(BnF arabe 331, fol. iv)

ሱራ 2:137

- #1 **مَلِكًا** ሚሥሊ (ብጤ) የሚለው ቃል መጀመርያ ሲጻፍ ያልነበረ ሲሆን በኋለኞቹ ዘመናት ተጨምሯል። ጭማሪው “ቢ” የምትለውን ቅድመ ቅጥያ ያካተተ ሲሆን የእጅ አጻጻፉ ከአራጅናሉ ፈፅሞ የተለየ አራጅናሉ ከተጻፈበት ብዕር በጣም የቀጠነ ጫፍ ባለው ብዕር የተጻፈ መሆኑ በሌላ ሰው የተጨመረ ስለመሆኑ ማሳያ ነው።
- አናባቢ ነቁጦች እንዳሉት ልብ በሉ። ይህ ደግሞ በጣም ዘግይቶ የታረመ መሆኑን ከጥርጣሬ በጸዳ ሁኔታ ያረጋግጣል።
- #2 መጀመርያ የተጻፈችው “ቢ” ፊደል “ማ” ከምትለው ፊደል ጋር ተያይዞ የተቀመጠች ስትሆን አልተሰረዘችም። በዚህም ምክንያት **اٰمَنَّا بِمَلِكًا** “አመኑ ቢ-ሚሥሊ ቢ-ማ” ተብሎ የሚነበብ ሲሆን የተሳሳተና ስሜት የማይሰጥ ንባብ ነው።
- አራጅናሉ “በርሱ ባመናችሁበት ቢያምኑ” የሚል ሲሆን የአሁኑ ንባብ ግን “በርሱ ባመናችሁበት ብጤ ቢያምኑ” በሚል ተተክቷል።

ቀጣዩ ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ይህ ጭማሪ የት ጋ እንደተደረገ ያሳያል፡-

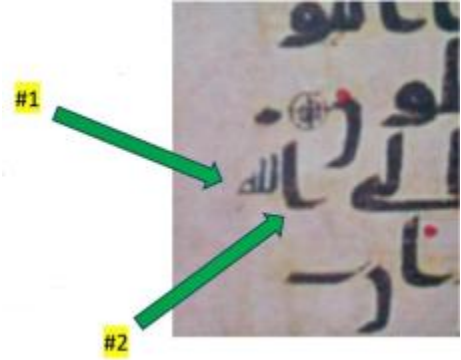

11) “አላህ” የሚለው ቃል ጭማሪ

(Topkapi Codex, fol. 374v.)

ሱራ 66:8

- #1 ላም-ላም-ሀ (አላህ) የሚለው ቃል በጥቅሱ መጀመርያ አካባቢ ተጨምሯል። አራጅናሉ ውስጥ ግን አላህ የሚለው የመጀመርያው ቃል አልነበረም።
- አራጅናሉ፡- “አላንተ ያመናችሁ ሆይ! ወደ ንጹሕ ጸጸት ተመለሱ” የሚል ሲሆን አሁን ግን “አላንተ ያመናችሁ ሆይ! ንጹሕ የሆነችን ጸጸት በመጸጸት ወደ አላህ ተመለሱ” እንዲል ተደርጓል።
- #2 ኢላ ከሚለው ቀጥሎ የሚገኘው አራጅናሉ አሊፍ ወፍራም የብዕር ጫፍ በመጠቀም የተጻፈ መሆኑን ልብ በሉ። ይህም አራጅናሉ ስህተት እንደነበረበት ያመለክታል።
- ለውጡ የተደረገው በቀጭን የብዕር ጫፍ ሲሆን የኋለኛው ዘመን ጣልቃ ገብ ጽሑፍ መሆኑን ይጠቁማል።
- ይህ ለውጥ ከ1924ቱ የሐፍስ ንባብ ጋር የሚስማማ ነው።

ቀጥሎ ያለው ምስል ይህ ቃል በዘመናዊው ቁርአን የት ጋ ጣልቃ እንዲገባ እንደተደረገ ያሳያል፡-

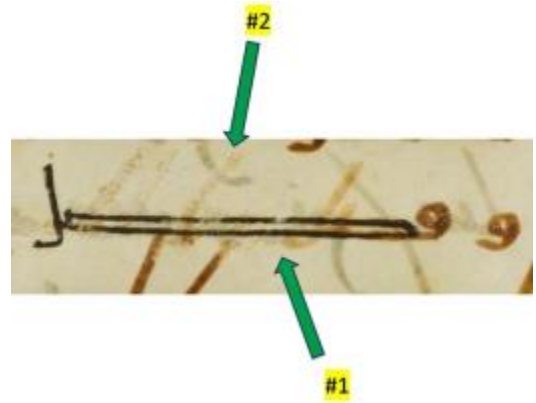

12) “ልግስና” የሚለው ቃል በስርዝ ላይ የተጻፈበት

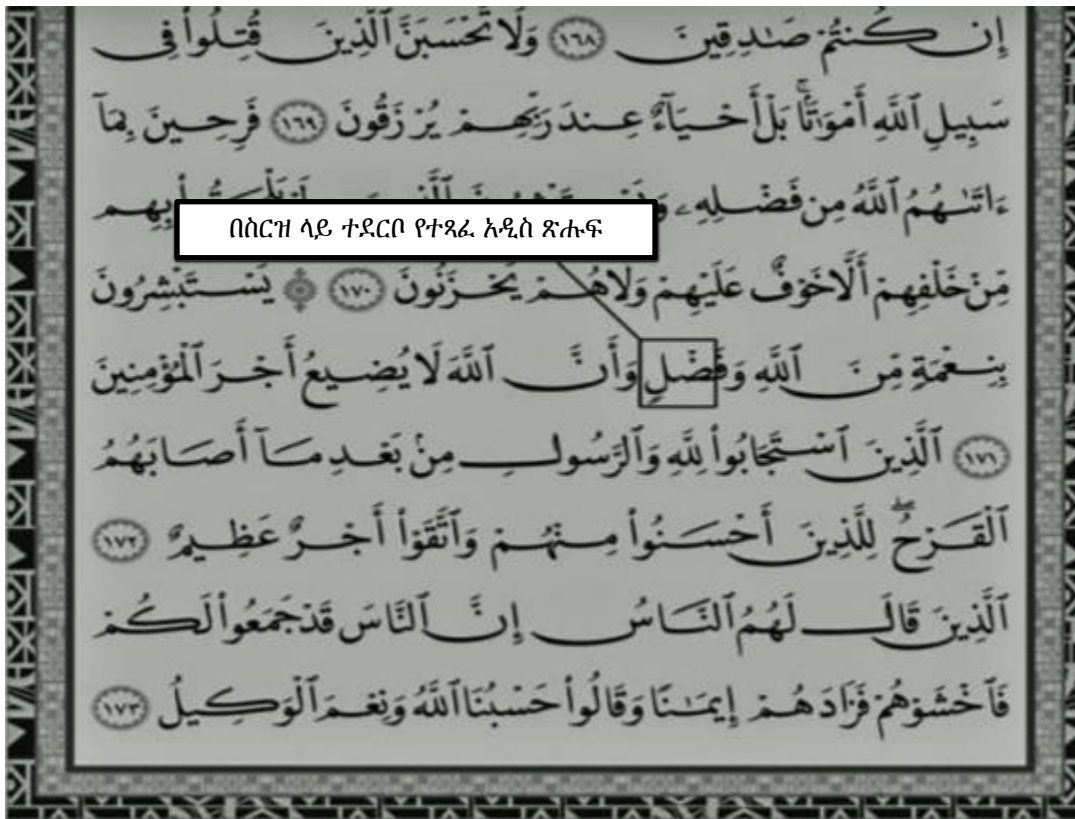
(BnF Arabe 328, fol.8r)

ሱራ 3:171

- #1 فضل “ፊደሊን” የሚለው ቃል በስርዝ ላይ ተጻፏል። አስተካከሎ የጻፈው ጸሐፊ አሪጅናሉ ከተጻፈበት የተለየ ብዕርና ቀለም ተጠቅሟል። የፊደል አጣጣሉና የተጻፈበት ማዕዘን ከተቀረው የገጹ ክፍል የተለየ ነው።
- #2 የተሰረዙት ከ5-11 የሚሆኑ ፊደላት ደብዝዘው ይታያሉ። ከእነዚህም መካከል አራት ወደ ላይ የተሰመሩ ፊደላት የሚገኙ ሲሆን ከመጀመሪያው ፊት ሌላ አጠር ያለ ቆልማማ ፊደል ይታያል።
- ይህ እርማት በጣም ዘግይቶ የተደረገ መሆኑ ግልፅ ሲሆን ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር እንዲሰማማ ተደርጓል።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ለውጡ የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

13) “ቃለ” የሚለው ቃል “ቃሉ” ወደሚል ተለውጦ በስርዝ ላይ የተጻፈ

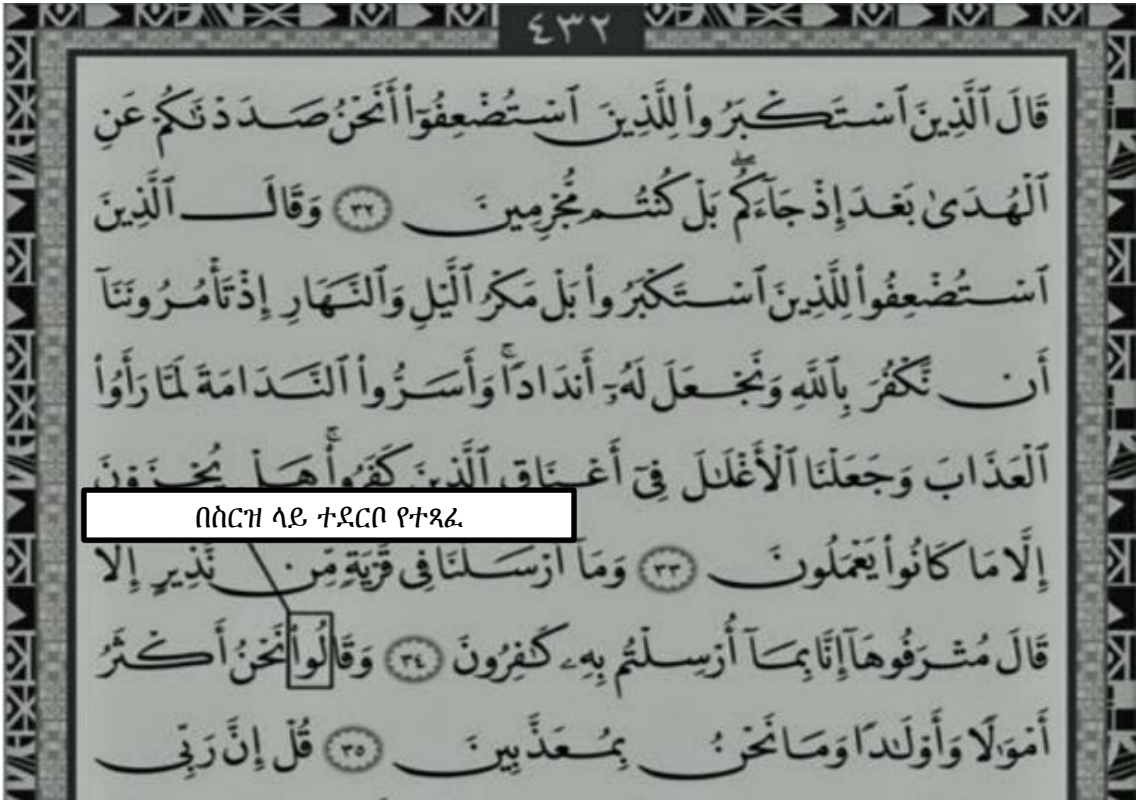
(#1 = NLR Marcel 6; #2 Arabe 340, fol. 26r.)

ሱራ 34:35

- #1:- በመጀመርያው ምሳሌ ላይ የ NLR Marcel የእጅ ጽሑፍ ውስጥ قال “ቃለ” (አለ) የሚለው ቃል የመጨረሻው “ላም” ፊደል የተሰረዘች ስትሆን በቦታው ላም-ዋው-አሊፍ ፊደላት ተጽፏል። በዚህም ምክንያት ትርጉሙ قالوا “ቃሉ” (እነርሱ አሉ) ወደሚል ተቀይሯል።
- አራጅናሉ ጽሑፍ:- “እኛም በገንዘቦችና በልጆች ይበልጥ የበዛን ነን፤ እኛም የምንቀጥጣ አይደለንም አለ” የሚል ሲሆን የአሁኑ ቁርአን “እኛም በገንዘቦችና በልጆች ይበልጥ የበዛን ነን፤ እኛም የምንቀጥጣ አይደለንም አለ” በሚል ተለውጧል። ይህም ለውጥ ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር የሚስማማ ነው።
- #2:- በሁለተኛው ምሳሌ ላይ በ BNF Petropolitanus የእጅ ጽሑፍ ውስጥ قال “ቃለ” (አለ) በሚለው ቃል ላይ ተመሳሳይ ለውጥ ተደርጎ قالوا “ቃሉ” (አሉ) በሚል መተካቱን እናስተውላለን። ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ጽሑፍ ጋር የሚስማማ ነው።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ለውጡ የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው።-

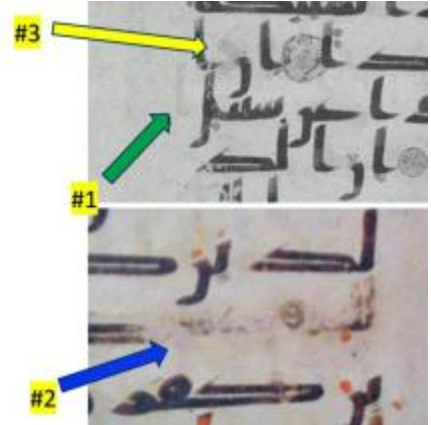

14) በቶፕካፒ ቁርአን ውስጥ ክፍተት እንዲኖር ያደረገው ስረዛ

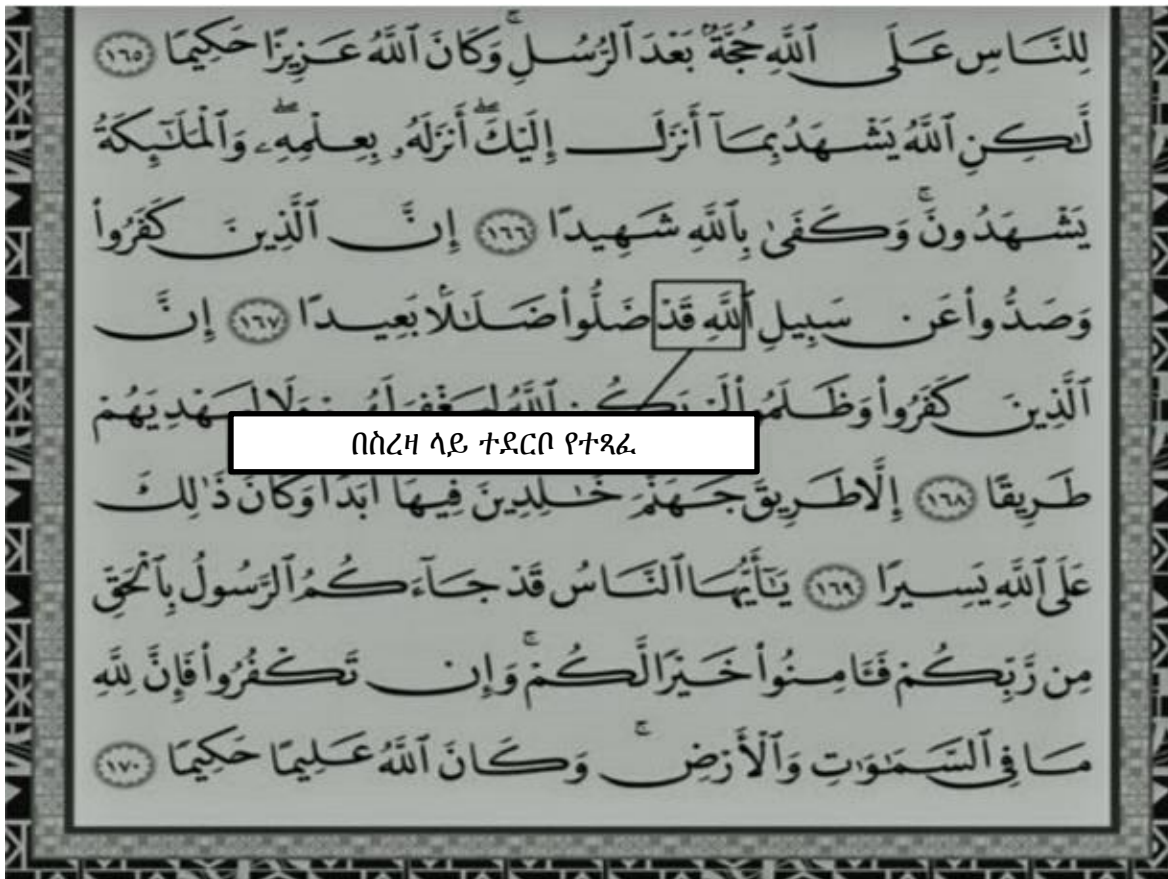
(Topkapi Codex, fol. 65r)

ሱራ 4:167

- በገጹ ላይ የሁለት ወይንም የሦስት ቃላት ስረዛ ይገኛል።
- #1:- የመጀመርያው በአረንጓዴ ቀስት የተመለከተው አላህ ከሚለው ቃል ላይ የመጀመርያው ፊደል ተሰርዟል።
- #2:- ሁለተኛው በቀጣዩ መስመር ላይ በሰማያዊ ቀስት የተመለከተው ሲሆን የተሰረዘው የመጀመርያው ቃል ደብዘዞ ይታያል። ይህ የመጀመርያው ስርዝ ጽሑፍ “አላሂ ቃድ” (አላህ አስቀድሞ Allah already) የሚል ነው።
- ይህ ስረዛ በ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ውስጥ አልተካተተም።
- #3:- ሌላ ስረዛ በቢጫ ቀስት በተመለከተው ቦታ የገፁ አሥረኛ መስመር ላይ የሚገኝ ሲሆን ዶ/ር ዳን በመጽሐፋቸው ውስጥ አላካተቱትም።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ለውጡ የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

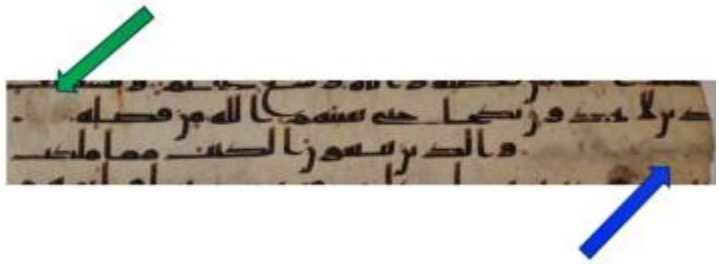

15) ክፍተት እንዲኖር ያደረገ ስረዛ

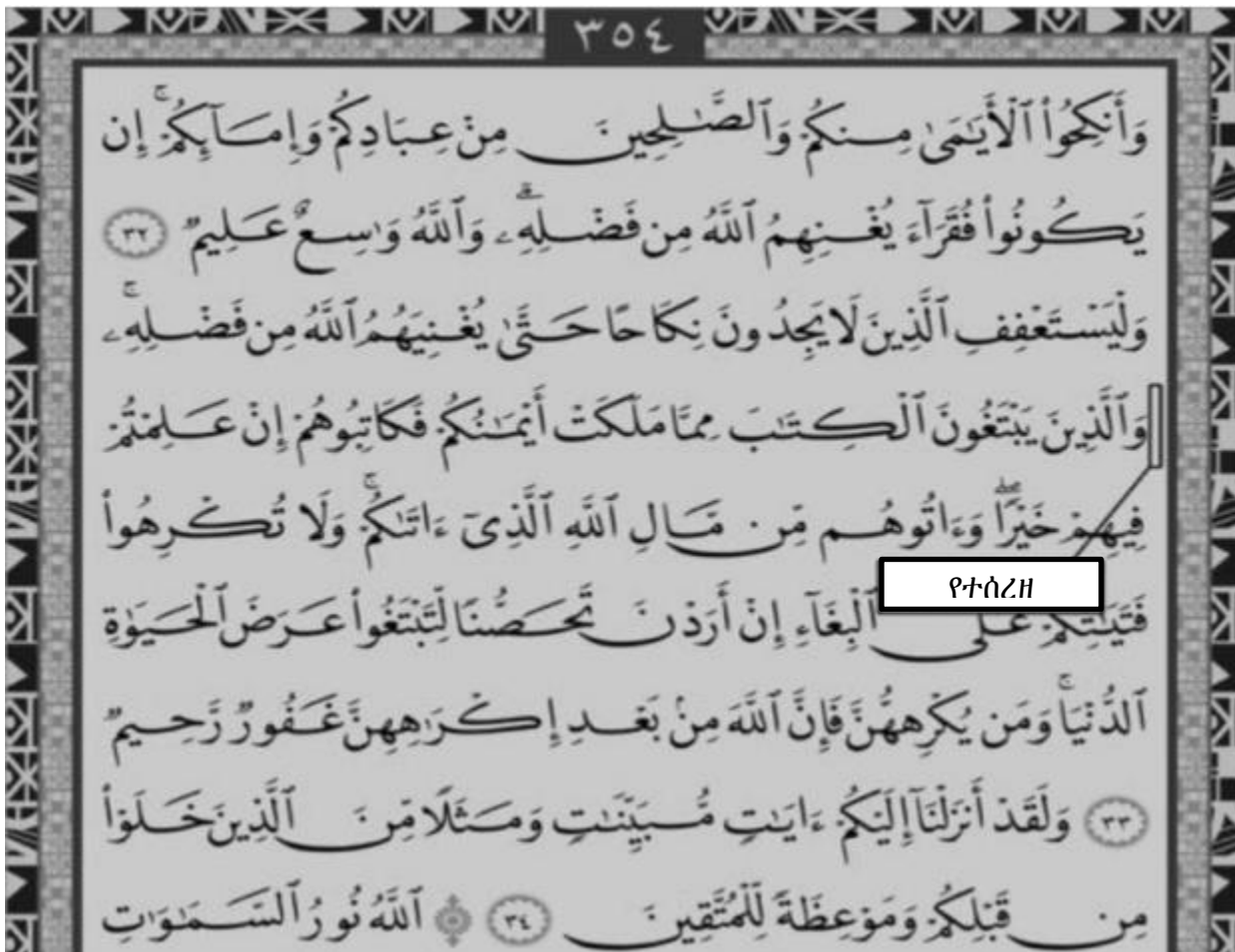
(MIA, Doha, 2013.19.2, verso)

ሱራ 24:33

- በአረንጓዴ በተመለከተው መስመር መጨረሻ ላይ እንዲሁም በሰማያዊ በተመለከተው መስመር መጀመርያ ላይ ስረዛ አለ።
- **فضلہ** “**ፈደሊሂ**” (ፀጋው) ከሚለው ቃል ቀጥሎ **والذين** “**ወ-አለዚን**” (እነዚያ) ከሚለው ቃል አስቀድሞ የተደረገ ስረዛ ነው።
- በነዚህ ስርዝ ቦታዎች የነበሩትን ቃላት ማወቅ አይቻልም። ከስረዛው የተነሳ ጽሑፉ ከ1924 የሐፍስ ንባብ ጋር የሚስማማ ሆኗል።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ስረዛው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

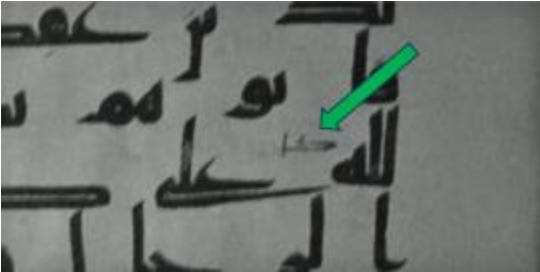

16) በሁሴይን የእጅ ጽሑፍ ውስጥ የተጨመረ

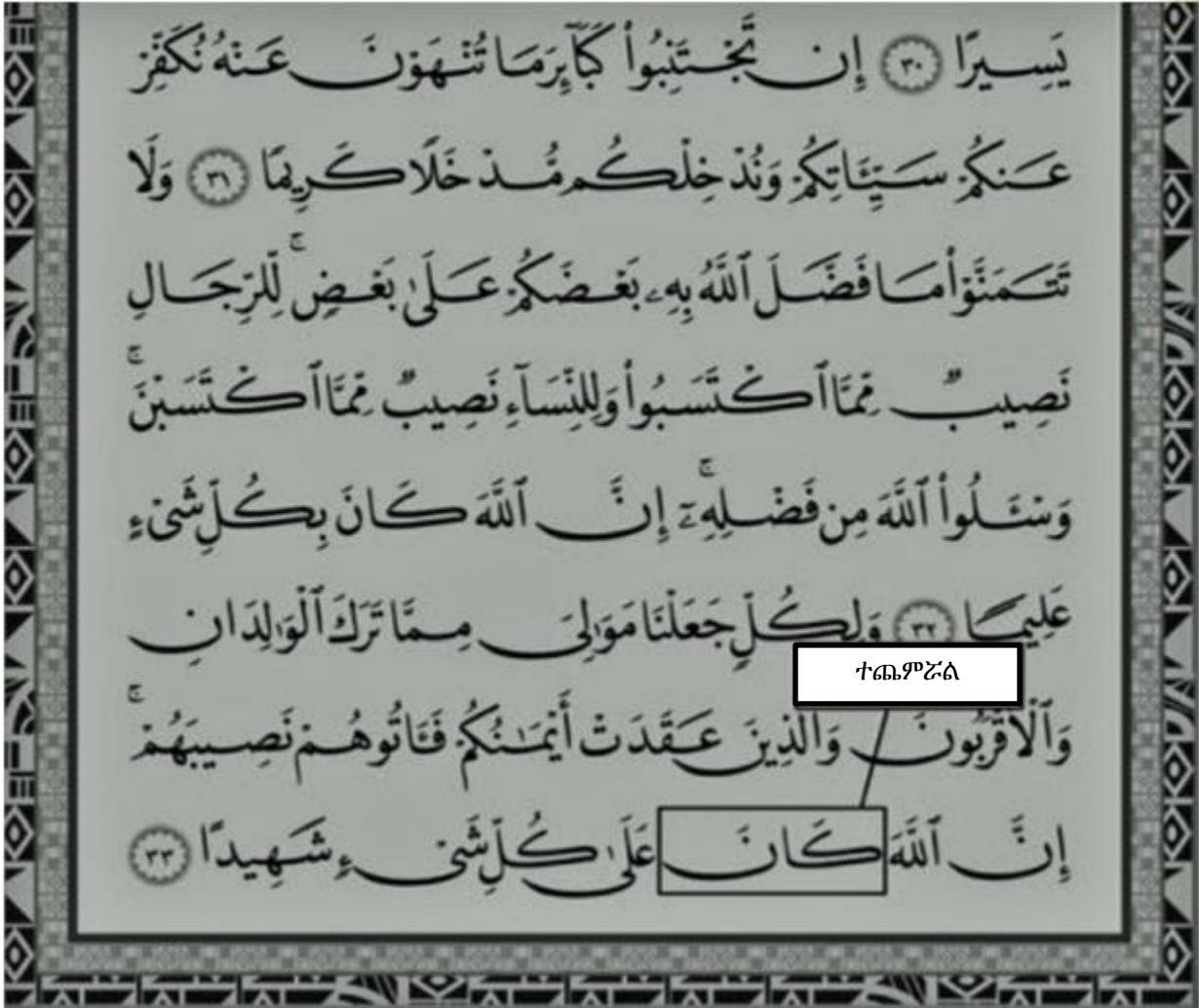
(Cairo Mosque, Mushaf al-sharif, fol.)

ሱራ 4:33

- “ካን” (በእንግሊዘኛ is) የሚለው ቃል ጽሑፉ መጀመርያ ሲጻፍ በቦታው ላይ አልነበረም።
- በዚህ ፎቶግራፍ ላይ የሚታዩት ሁለት ፊደላት ብቻ ቢሆኑም “ካን” የሚለው ሙሉ ቃል ግን መጀመርያ በጥሩ የብዕር ጫፍ ተጽፎ እንደተጨመረ መረዳት ይቻላል።
- ይህ ቃል በመጨመሩ ምክንያት ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ስሙሙ ሆኗል።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ጭማሬው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

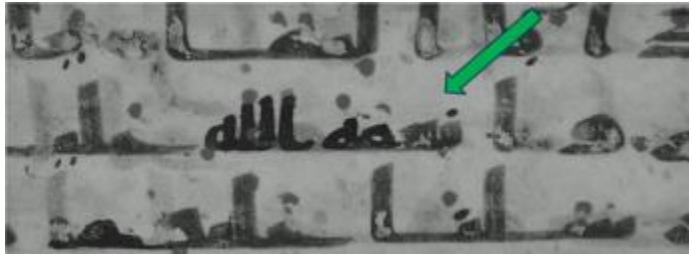

17) “አላህ” የሚለውን ቃል ያካተተ በስረዛ ላይ ተደርቦ የተጻፈ

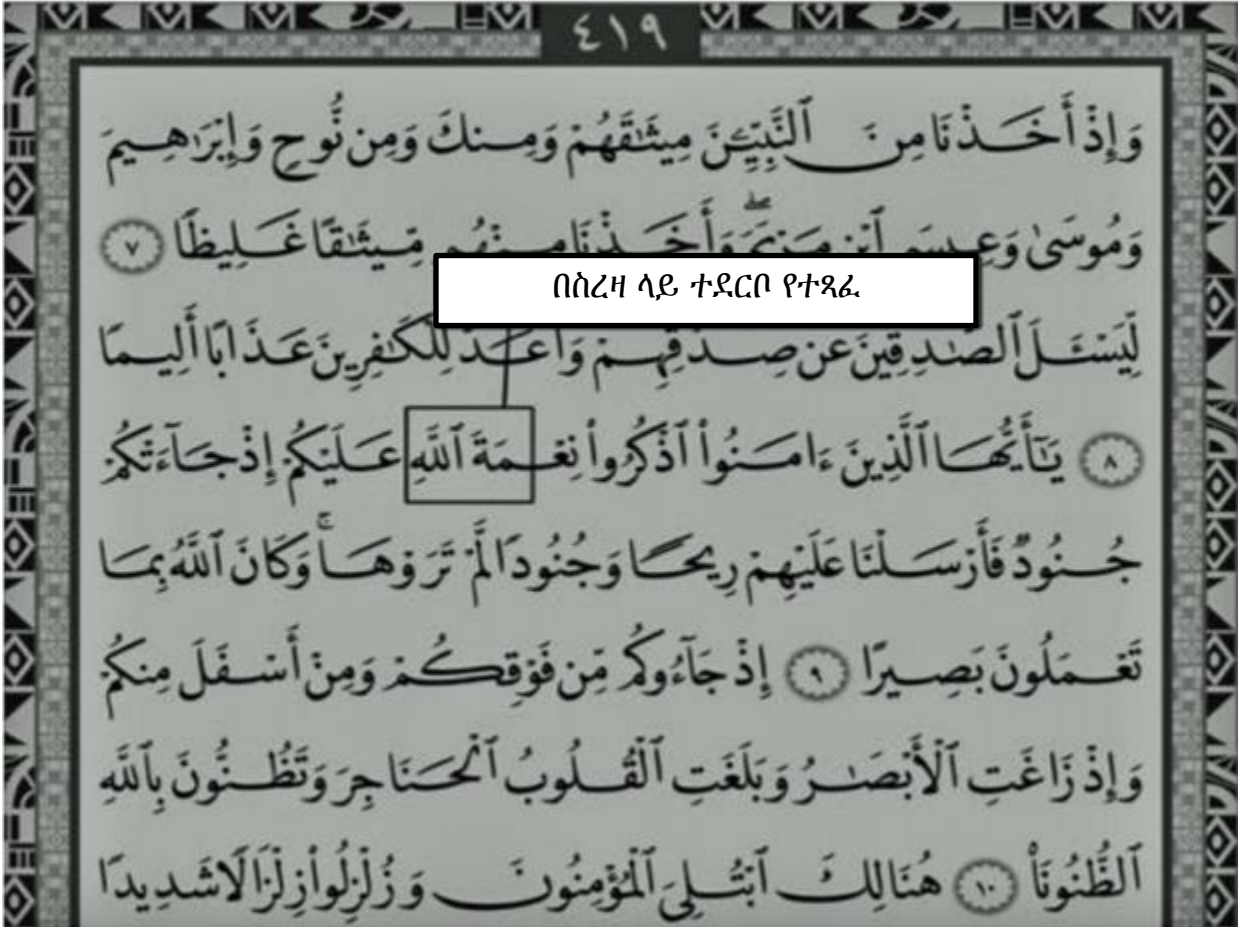
(NLR Marcel 11, fol. 7r)

ሱራ 33:9

- “ኒዕማት አላህ” (የአላህ ፀጋ) የሚለው ቃል ከመጀመርያው ፊደል በተረፈ በስርዝ ላይ የተጻፈ ነው።
- የተለየ የብዕር ጫፍና ቀለም ጥቅም ላይ መዋሉን ልብ በሉ። የፊደል አጣጣሉም እንደሚያሳየው ጸሐፊው ሌላ ሰው ነው።
- አንድ ላይ ተጠጋግቶ ነው የተጻፈው።
- ኦሪጅናሉ “ኒዕማትሂ” (የእርሱ ፀጋ) የሚል ሲሆን አሁን ግን “ኒዕማት አላህ” (የአላህ ፀጋ) ተብሎ ይነበባል። በዚህም ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር እንዲመሳሰል ተደርጓል።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ስረዛውና ጭማሬው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው።-

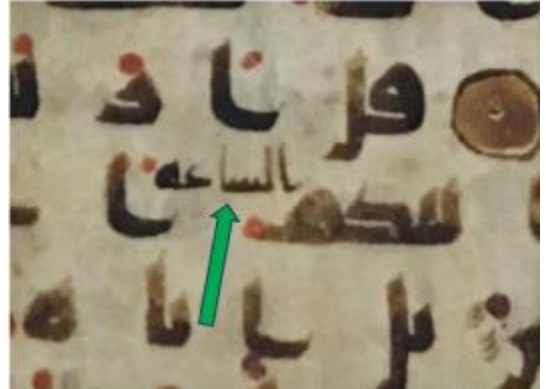

18) “ሰዓቲቱ” የሚለው ቃል የተጨመረበት

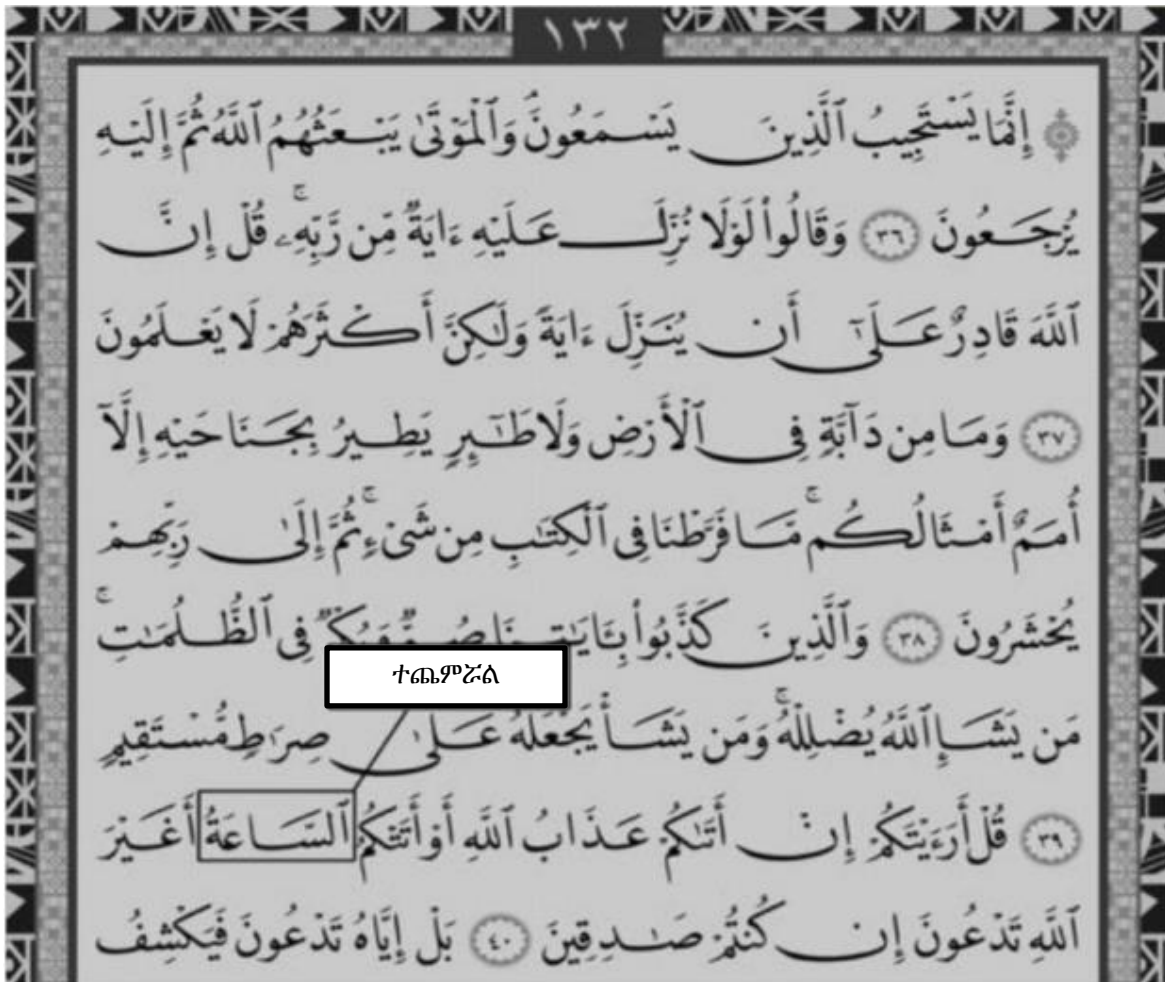
(NLR Marcel 7, 7r)

ሱራ 6:40

- “ሰዓቲቱ” የሚለው ቃል ከመስመሩ በላይ ተጨምሮበታል።
- ቀጭን የብዕር ጫፍ መጠቀሙ በሌላ ጸሐፊ ዘግይቶ የተጻፈ መሆኑን እንደሚያመለክት ልብ በሉ።
- አሪጅናሉ ጽሑፍ “የአላህ ቅጣት ቢመጣባችሁ ወይም ብትመጣባችሁ ...” የሚል ሲሆን የተስተካከለው ጽሑፍ ግን “የአላህ ቅጣት ቢመጣባችሁ ወይም ሰዓቲቱ ብትመጣባችሁ ...” ይላል።
- ይህ ለውጥ ከተደረገ በኋላ ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ ሆኗል።

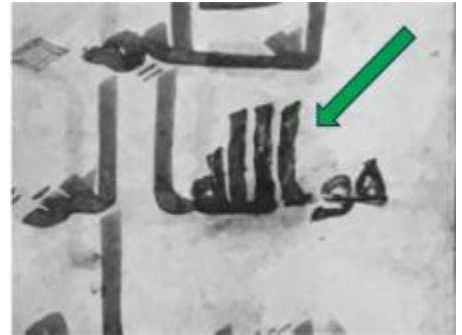
ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ጭማሬው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

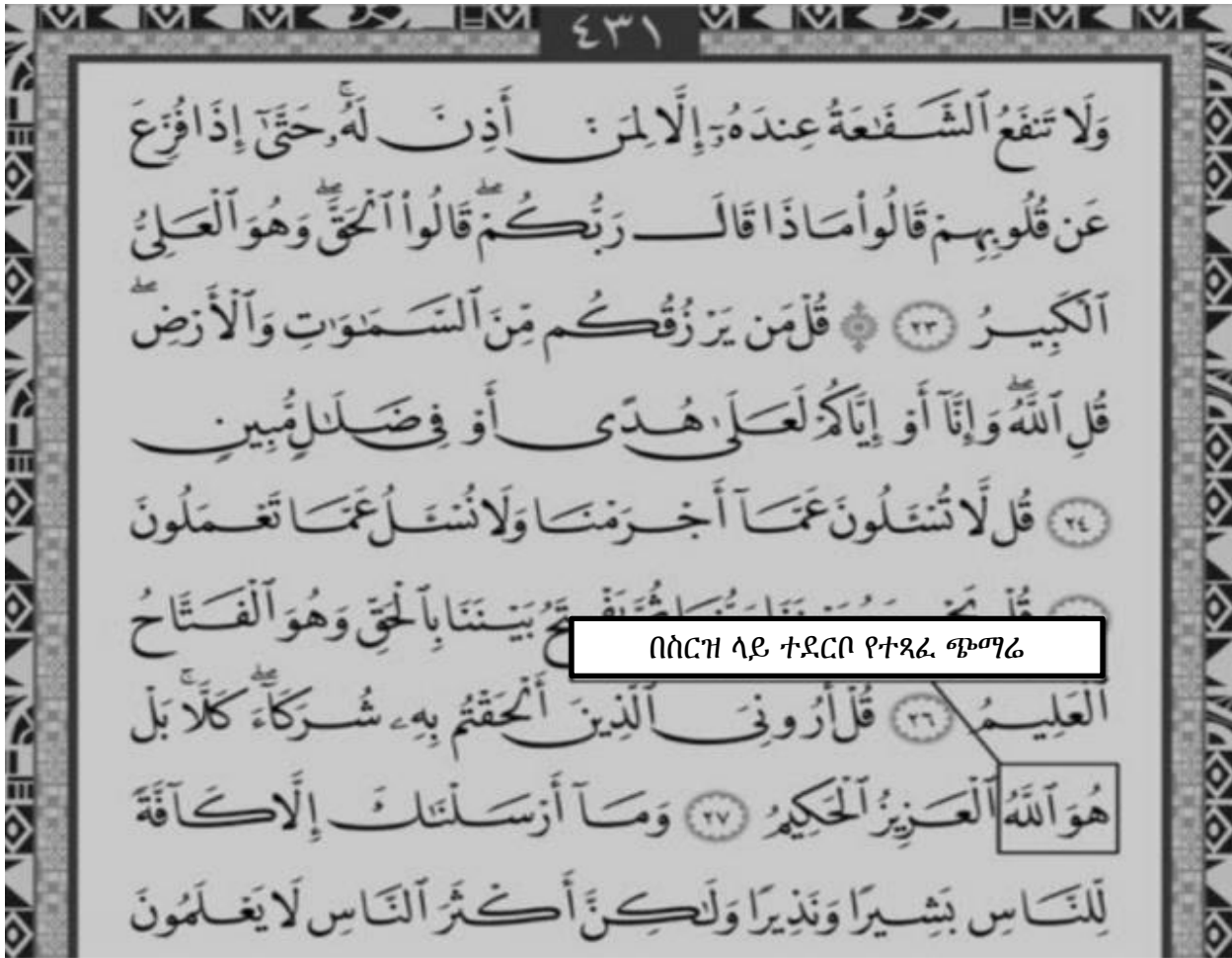
19) “አላህ” የሚለውን ቃል ያካተተ በስርዝ ላይ የተጻፈ

(NLR Marcel 5, fol. IIr.)
ሱራ 34:27

- “ሁው አላህ” (እርሱ አላህ ነው) የሚለው ቃል በተሰረዘ በሌላ ቃል ላይ ተደርቦ ተጽፏል።
- አሪጅናሉ ቃል ምን እንደሚል ማወቅ አይቻልም።
- ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር እንዲስማማ ተደርጓል።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ጭማሬው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

20) ከሞላ ጎደል አንድ ሙሉ መስመር በስርዝ ላይ የተጻፈ

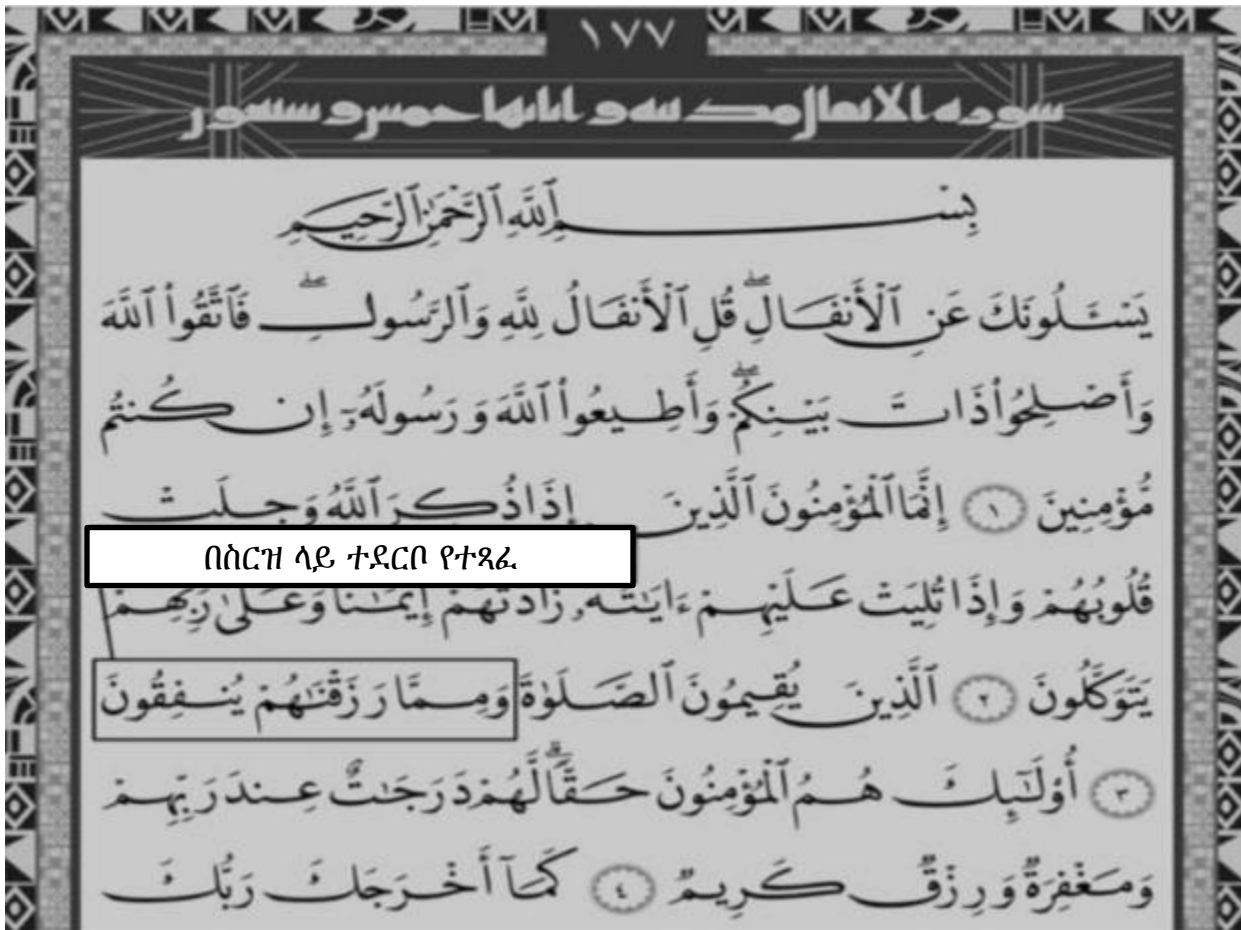
(MIA 2014.491, fol.7v)

ሱራ 8:3

- ከሞላ ጎደል አንድ ሙሉ መስመር ተሰርዞ በላይ ላይ ተደርቦ ተጽፏል። አራጅናሉ ሐረግ ምን እንደሚል ማወቅ አይቻልም።
- አሁን *وَمَا ارزقتهم ينفقون* “ወ-ሚመ ረዘቅንሁም የንፊቁን” (ከሰጠናቸውም ሲሳይ የሚለግሱ፣ ናቸው) የሚል ነው።
- የቀጣዩ ቁጥር የመጀመርያዋ “አሊፍ” ፊደል ጭማሪ መሆኗንም ልብ በሉ።
- አሁን ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ ነው።

ቀጥሎ ያለው ምስል በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ስረዛውና ጭማሪው የት ጋ እንደተደረገ የሚያሳይ ነው፡-

ከተጨማሪ ምንጮች የተገኙ ሌሎች ምሳሌዎች

በካይሮ ሙሳሊፍ ውስጥ የተደረጉ 8 ጽሑፍን የመሸፈን ተግባራት

(Cairo Mushaf al-Sharif, fol.33v.)

ሱራ 2:191-193

#1 መስመር 1 - حيث واخرجهم من "ው-አኸሪጁ-ሐ-ም ሚን ሐይሠ" (ከአወጧችሁም ስፍራ) የሚለው ሐረግ ከሦስት ፊደላት በስተቀር ተሸፍኗል። 2:191

#2 መስመር 5 - فانقلوبكم "ፈ-ኢ-ን-ቀተሉ-ሁ-ም" የሚለው ሐረግ ከመጀመርያዎቹ ሁለትና ከመጨረሻዎቹ ሁለት ፊደላት በተረፈ ተሸፍኗል። 2:191

#3 መስመር 6 - ناقلوهمكناك "ፈ-ቅ-ቱ-ሉ-ኩ-ም ከዛሊከ" (ግደሉዋቸው) የሚለው ከመጀመርያዎቹ አምስት ፊደላት በተረፈ ተሸፍኗል። 2:191

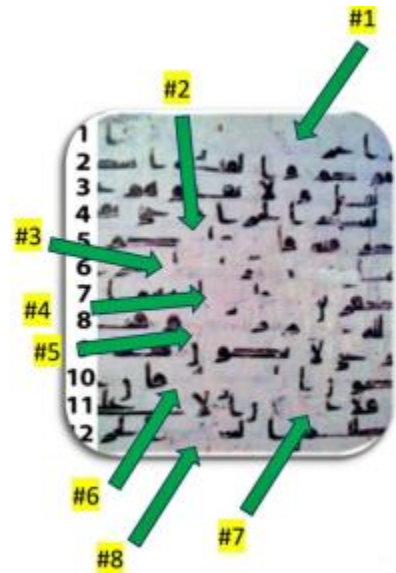
#4 መስመር 7 - فانافتروا "ፈ-ኢ-ኒ-ን-ተ-ሐ-ሉ" (ቢከለከሉም) የሚለው ቃል የመጨረሻዎቹ አምስት ፊደላት ተሸፍነዋል።

#5 መስመር 8 - غور "ገሃፉር" (መሐሪ) የሚለው ቃል የመጀመርያዎቹ ሦስት ፊደላት ተሸፍነዋል። رحيم ረሂም (አዛኝ) የሚለው ቃልም የመጨረሻዎቹ ሦስት ፊደላት ተሸፍነዋል። 2:192

#6 መስመር 10 - الذين "አል-ደን ሊላህ" (ሃይማኖት ለአላህ) የሚለው ከመጀመርያው ቃል በተረፈ ተሸፍኗል። 2:193

#7 መስመር 11 - عون "ኡ-ድ-ዋን" (ጠላትነት) የሚለው ቃል ከመጨረሻው ፊደል በተረፈ ተሸፍኗል።

#8 መስመር 12 - بالشهر "ቢ-ሐ-ሻህር" (በ...ወር) የሚለው ቃል የመጨረሻዎቹ ሁለት ፊደላት ተሸፍነዋል። 2:194

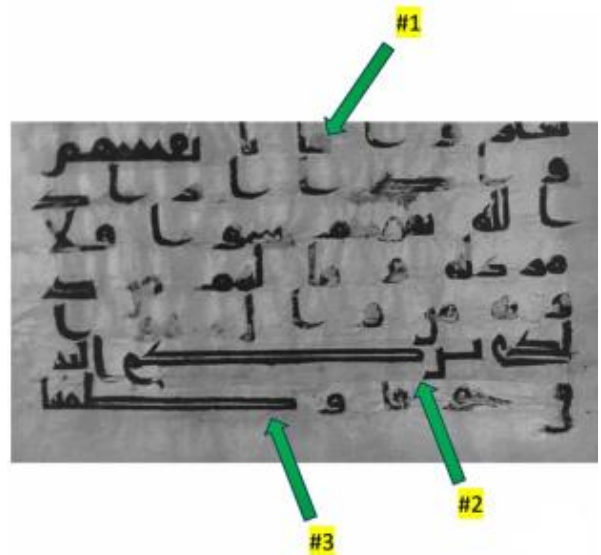
በተሸፈነው ላይ የተጻፈ

(Cairo Mushaf al-Sharif, fol.430r.)

ሱራ 13:11-12

#1 - በምስሉ ላይ እንደሚታየው انفسهم "ቢ አንፉሲሂም" (ለነርሱም) የሚለው ቃል በልጥፉ ላይ የተጻፈ ነው። 13:11

#2 - ከመጨረሻው ሁለተኛው መስመር ላይ يركماني "አለዚ ቦሪኩም" (የሚያሳያችሁ) የሚለው 13:12 ላይ የሚገኘው ሐረግ ከመጀመርያው አሊፍ ፊደል በተረፈ በልጥፍ ላይ የተጻፈ ነው።

በጣምም ተለጥጧል። ፊደላትን መለጠጥ በዚህ የእጅ ጽሑፍ ውስጥ ያልተለመደ ባይሆንም ይህኛው ግን ከኦሪጅናሉ ጸሐፊ በተለየ ሁኔታ በጣም ተለጥጧል። ይህ ፊደል በልጥፉ ላይ የተጻፈበትን ሁኔታ ስንመለከት ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ሲነጻጸር አንድ ፊደል ጎድሏል። የሐፍስ ካይሮ ቅጂ በ"ቃፍ" እና በ"ራዕ" መካከል ተጨማሪ "ያዕ" ፊደል አለው።- بذالأميكزي

#3 - በመጨረሻው መስመር ላይ **وظمعا** "ው-ተመዓ" (የምትከጅሉም) የሚለው በልጥፍ ላይ ነው የተጻፈው።

- በሦስቱም ሁኔታዎች መጀመርያ የተጻፈው ምን እንደነበር ማወቅ አንችልም ነገር ግን ከላይ የተጻፉት ማስተካከያዎች በሙሉ ከ1924ቱ የሐፍስ ካይሮ ቅጂ ጋር እንደሚስማሙ ማየት እንችላለን።

አል ሁሳይኒ ሙስሐፍ (8ኛው ክፍለ ዘመን አጋማሽ)

Francois Deroche

በጽሑፍ ላይ የተለጠፈውን ሽፋን ልብ በሉ (በስተቀኝ የሚገኘው ሰማያዊ ቀስት)፤ ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር እንዲስማማ ለማድረግ ጽሑፍ እንዲሰወር ወይም እንዲወገድ የማድረግ ጥረት ነው።

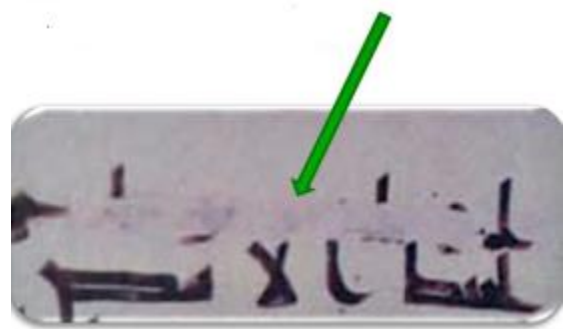
በሁሉም የአል ሁሳይኒ ካይሮ የእጅ ጽሑፎች ላይ የተፈጸመ ሽፈና

ሱራ 2:187

“ብሉ” እና “እስኪገለጽ” በሚሉት ቃላት መካከል ያሉት ቃላት ተሸፍነዋል።

በ1924 ቁርአን “እስኪገለጽላችሁ ድረስ ብሉ _____ ጠጡም” ይላል።

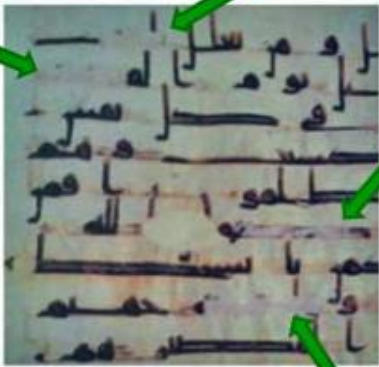
“ጠጡም” በሚለው ቃል ቦታ የነበረና አሁን ግን ተሸፍኖ እንዲጠፋ የተደረገው ምን እንደሆነ አይታወቅም። ነገር ግን ምንም ይሁን ምን ሙስሊሞች ዛሬ በሚያነቡት ቁርአን ውስጥ የለም።

በአል ሁሳይን ሙስሐፍ ካይር የእጅ ጽሑፍ ላይ የተፈጸመ ሌላ ሽፈና

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾

SAHIB INTERNATIONAL
It is not [attributable] to any prophet that he would act unfaithfully [in regard to war booty]. And whoever betrays, [taking unlawfully], will come with what he took on the Day of Resurrection. Then will every soul be [fully] compensated for what it earned, and they will not be wronged.

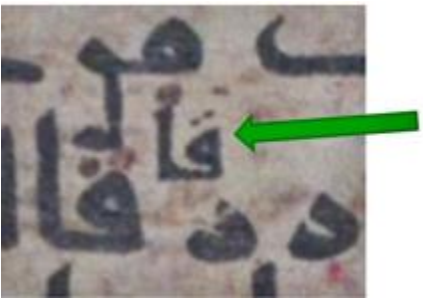

በዚህ እጅ ጽሑፍ ውስጥ ሱራ 3:161 ላይ በዘመናዊው ቁርአን ውስጥ “ይመጣል” እና “ፍርድ” የሚሉ ቃላት ተሸፍነዋል። ለምን ይህን እንዲሸፈኑ የተፈለገው?

በቶፕካፒ ውስጥ የተጨመረ (pg. 101)

ሱራ 2:25

የቶፕካፒው ጽሑፍ “ይህ ያ ከአሁን በፊት የተገመብነው ነው” ይል የነበረ ሲሆን የሚል ቃል ከተጨመረ በኋላ “ይህ ያ ከአሁን በፊት የተገመብነው ነው ይላሉ” ተብሎ እንዲነበብ ሆኗል። ጣልቃ የገባው ቃል አናባቢ ነቁጦች እንዳሉት ልብ በሉ። ይህም ለውጡ ዘግይቶ የተደረገ መሆኑን ያሳያል።

በቶፕካፒ ውስጥ የተጨመረ (pg. 102)

ሱራ 2:196

የቶፕካፒው አንቀፅ **أَنَّ اللَّهَ** የሚል አዲስ ጭማሪ ከተደረገበት በኋላ “አላህም” (that surely Alla) የሚሉ ቃላት በምስሉ ላይ እንደሚታዩው ሦስተኛው መስመር ጥግ ላይ በመጨመር ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ እንዲሆን ተደርጓል።

በቶፕካፒ ውስጥ የተጨመረ (pg. 102)

ሱራ 3:31

የቶፕካፒው አንቀፅ መጀመርያ ላይ “አላህ ይወዳችኋልና፤ ኅጢአቶቻችሁንም ይምራልና” ይል የነበረ ሲሆን **نُؤْتِبْكُمْ** “ዙኑበኩም” የሚል ቃል ከተጨመረ በኋላ “አላህ ይወዳችኋልና፤ ኅጢአቶቻችሁንም ለናንተ ይምራልና” ተብሎ እንዲነበብ ሆኗል። ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ ነው።

በቶፕካፒ ውስጥ የተጨመረ

ሱራ 3:47

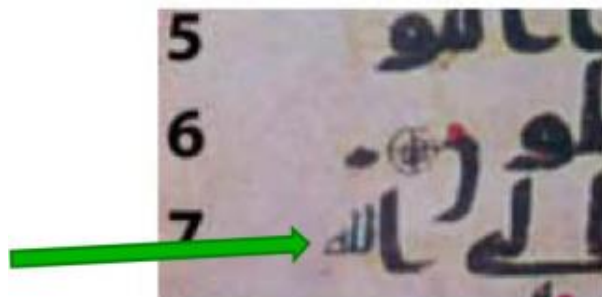
የቶፕካፒው አንቀፅ “አላህ ይፈጥራል፤ አንዳችን በሻ ጊዜ ለርሱ ሁን ይለዋል...” ይል የነበረ ሲሆን በ15ኛው ክፍለ ዘመን ማንነቱ የማይታወቅ ሰው “መያሻ” (የሚሻወን) የሚል ቃል ቀደም ሲል ካልነበሩት አነባቢዎች ጋር በመጨመር አሁን ያለውን መልክ ሰጥቶታል። ይህም ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ ነው።

ሱራ 66:8 ላይ የተደረገ ጭማሪ

Topkapi Mushaf (pg.106)

1924 Hafs text

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبًا إِلَىٰ اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ تَوْرَهُمْ بِيَمِينِهِمْ وَيَأْتِمَنِيهِمْ يَقُولُونَ بَرَئْنَا أَنفُسَنَا لَنَا تَوْرًا وَأَغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

እላንተ ያመናችሁ ሆይ! ንጹህ የሆነችን ጸጸት በመጸጸት ተመለሱ።

እላንተ ያመናችሁ ሆይ! ንጹሕ የሆነችን ጸጸት በመጸጸት ወደ አላህ ተመለሱ።

ከቶጥካፒ የተሰረዘ (pg. 161)

ሱራ 4:176

በቶጥካፒ ውስጥ የነበረው ጽሑፍ “ወንድሞችና እጎቶች ናቸውን?” የሚል ሲሆን በ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ “ወንድሞችና እጎቶች ቢሆኑ” ይላል። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የተሰረዘቸው “ኑን” የምትል ፊደል ልትሆን ትችላለች። ይህ ምሳሌ ሰዎች የመጀመርያውን ጽሑፍ ይዘት በመሰረዝ ከ1924ቱ ቅጂ ጋር እንዲመሳሰል ያደረጉበትን ሒደት የሚያሳይ ነው።

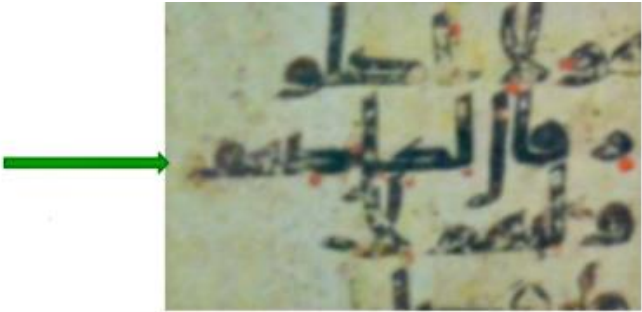

በቶጥካፒ ውስጥ በሰረዘ ላይ ተደርቦ የተጻፈ

ሱራ 7:38

በሰረዘ ላይ ተደርቦ ከተጻፈ በኋላ የቶጥካፒው “ለሁሉም ዕጥፍ አለው ... ይላቸዋል” የሚል ንባብ አለው። የ1924ቱ አረብኛ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ የሚል ነው።

ይህ ምሳሌ ሰዎች የመጀመርያውን ጽሑፍ ይዘት በመሰረዝና በላዩ ላይ ደርቦ በመጻፍ ከዘመናዊው ቅጂ ጋር እንዲመሳሰል ያደረጉበትን ሒደት የሚያሳይ ነው። የተሰረዘው ምን እንደሆነ ማወቅ አይቻልም።

ከሱራ 73:20 ውስጥ የተደረገ ሰረዘ

የቶጥካፒ ሙስሐፍ (pg. 163)

የ1924 የሐፍስ ቅጂ አንተ ከሌሊቱ ሁለት እጅ ያነሰን፣ ግማሹንም፣ ሢሰውንም፣ የምትቆም መሆንህን ጌታህ በርግጥ ያውቃል። ከነዚያም አብረውህ ካሉት ከፊሎች፣ (የሚቆሙ መሆናቸውን ያውቃል)፤ አላህም ሌሊትንና ቀንን ይለክካል፣ (ሌሊቱን) የማታዳርሱት መኾናችሁን ዐወቀ፤

- ሱራ 73:20 “ከሌሊቱ ሁለት እጅ ያነሰን” እና “ግማሹንም፣ ሢሰውንም” በሚሉት ቃላት መካከል አንድ ቃል ተሰርዟል።
- የተሰረዘው ቃል ምን እንደሆነ ማወቅ አይቻልም። በዚህ ሰረዘ ከአሁኑ ጽሑፍ ጋር እንዲስማማ ተደርጓል።

በቶፕካፒ ውስጥ ሳይሰረዝ ተደርቦ የተጻፈ

ሱራ 70:32

“እነሱ” የሚለው ቃል ከስር በሚገኝ ተለይቶ በማይታወቅ ቃል ላይ ተደርቦ ተጽፏል። ይህ ለውጥ ስለተደረገ ከ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ጋር ተስማሚ ሆኗል።

በሰነዕ ሙስሐፍ ሸሪፍ ውስጥ ሳይሰረዝ ተደርቦ የተጻፈ፣ ሱራ 3:104

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

DR. GHALI
And let (i.e. there shall indeed be: the Arabic is emphatic) there be a nation of you (who) call to charity, and command beneficence, and forbid maleficence; and those are they (who are) the prosperers.

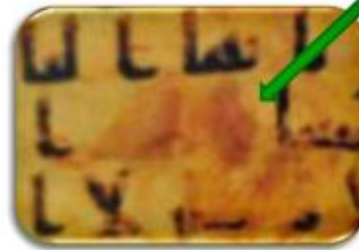
በሰነዕ ሙስሐፍ ሸሪፍ የእጅ ጽሑፍ ውስጥ በሌላ ጽሑፍ ላይ ተደርቦ የተጻፈ ትርጉም አልባ የፊደላት ስብስብ ይታያል። ይህ ጽሑፍ በ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ውስጥ “የሚያዘ” (Commanding) ተብሎ እንዲነበብ ተደርጓል።

ከሰነዕ ሙስሐፍ ውስጥ የተሰረዘ

7:158

قُلْ يَتَّابِعْهَا النَّاسُ إِنَّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ فَتَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الَّذِي
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَأَتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

ተሰርዘል

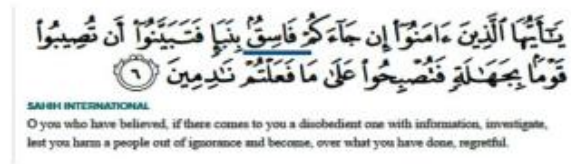

ከሱራ 7:158 ውስጥ “ወደሁላችሁም” እና “እርሱም” በሚሉት ቃላት መካከል የሚገኙ ፊደላት ተሰርዘዋል። ዘመናዊው የሐፍስ ጽሑፍ የተሰረዘውን አላካተተም።

ከሱራ 49:6 ውስጥ የተሰረዘ

Al Husaini Cairo mss

1924 Hafis text

- ሱራ 49:6 ውስጥ “ፈሰቀ” ከሚለው ቃል ቀጥሎ የሚገኝ የሆነ ነገር ተሰርዟል።
- ከዚህ ጥቅስ ውስጥ የተሰረዘው ቃል በ1924ቱ የሐፍስ ቅጂ ውስጥ ካለመካተቱም በላይ በዚህ እጅ ጽሑፍ ውስጥ “ፈሰቀ” የሚል ቃል ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን ዘመናዊው ቁርአን ውስጥ ግን “ፈሰቀ” ተብሏል።

ግምገማ

ቁርአን ወይም አህሩፍ በመባል የሚታወቁት የአናባቢ ነቁጦች ልዩነቶች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የተመለከትናቸው የተነባቢ ፊደላት ልዩነቶች (Consonantal Varinats) የተሰረዙትና የተጨመሩት ከሐፍስ ቅጂ ጋር ለማመሳሰል ሲባል ሲሆን ይኸው ጽሑፍ በ1924 ዓ.ም. ቀኖናዊ ጽሑፍ ተደርጓል። ኢማም ሐፍስ በ1796 ዓ.ም. (ከሙሐመድ ሞት በኋላ 144 ዓመታት) ከባግዳድ በስተ ደቡብ በምትገኝ ኩፋ በተሰኘች ከተማ ውስጥ ሕይወቱ ያለፈ ሲሆን ይህ የቁርአን ቅጂ በስሙ ተሰይሟል። 95% የሚሆኑት ሙስሊሞች የሐፍስን ቁርአን ይጠቀማሉ። ከእርሱ ጋር ተጨካኝ የሆኑ የዋርሽ እና የአል-ዱሪ ቁርአኖችም ይገኛሉ። የሐፍስ ቁርአን የአቶማን ኢምፓየር ገናና በነበረባቸው በ16ኛው እና 17ኛው ክፍለ ዘመናት ጥቅም ላይ ውሎ ነበር።

በ1924 የሐፍስ ቁርአን በግብፅ ካይሮ ብቻ አፊሴላዊ ቁርአን ተደርጎ ታወጀ። ይህም የተደረገው የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪዎች የተለያዩ የቁርአን ቅጂዎችን ይጠቀሙ ስለነበር በፈተና ወቅት የተለያዩ ምላሾችን በመስጠታቸው ነበር። ከዚያም ፕሮፌሰር ሙሐመድ ቢን ዓሊ አል-ሁሳይኒ አል-ሐዳድ¹⁶ የተሰኙ ሰው ወጥ የሆነ ንባብ ያለው አንድ ቁርአን እንዲያዘጋጁ ተጠየቁ። እርሳቸውም የሐፍስ ቁርአንን በመምረጥ ውሳኔ አስተላለፉ። በወቅቱ አምስት የሚሆኑ የተለያዩ የሐፍስ ቁርአን ቅጂዎች ነበሩ። ልብ በሉ፤ ይህ የሌሎች አስተላላፊዎችን የቁርአን ቅጂዎች የሚያጠቃልል ሳይሆን ሐፍስ የተሰኘው አስተላላፊ አምስት ዐይነት የተለያዩ ቁርአኖች ናቸው። አል-ሐዳድ ግን ከአምስቱ የተለያዩ የሐፍስ ቅጂዎች መካከል ለምን የአቶማኖችን የሐፍስ ቅጂ ቁርአን እንደመረጡ ማብራርያ አልሰጡም። ከምርጫው በኋላ ከዚህኛው ቅጂ ጋር የማይስማሙትን ሌሎች የቁርአን ቅጂዎችን በመሰብሰብ በጀልባ ጭነው በአባይ ወንዝ ውስጥ አሰጠዋቸው።¹⁷ ከክፍለ

¹⁶ For the names of the other principal scholars, a precise description of the two original editions of the mushaf and details regarding the work of the scholarly committee, see G. Bergsträsser, *Koranlesung in Kairo*, "Der Islam" 20, 1932, 3–4.

¹⁷ Gabriel Said Reynolds (Ed.), *The Qur'an in its historical context*, (London & New York: Routledge, 2008) pgs. Introduction, and pages 2-3; https://www.academia.edu/4673572/The_Quran_in_its_Historical_Context_-_Reynolds_et_al Angelika Neuwirth, & Nicholas Sinai, (Eds.), *The Qur'an in Context: Historical and Literary Investigations into the Qur'anic Milieu*, Leiden/Boston: Brill, 2010, p. 1 <https://ia800406.us.archive.org/31/items/TheQuranInContext/The%20Quran%20in%20Context.pdf>

ዘመናት በፊት ኸሊፋ ኡሥማንም የተለያዩ ቁርአኖችን ለማስወገድ ሰብስቦ ኢቃጥሏቸው እንደነበር እስላማዊ ምንጮች ይናገራሉ።

ፕሮፌሰር ገብርኤል ሰይድ ሬይኖልድስ የተሰኙ ሊቅ በጻፉት መሠረት በ1926 እና በ1934 መካከል ስድስት የሚሆኑ ልዩነትን የሚያሳዩ የተለያዩ የቁርአን ቅጂዎች በምድረ ግብፅ ነበሩ። ነገር ግን በ1936 የሐፍስ ቅጂ ግብፅ-አቀፍ ብቸኛ የቁርአን ቅጂ እንዲሆን የግብፅ መንግሥት ውሳኔ አስተላለፈ። ንጉሥ ፋሩቅ ወደ ሥልጣን የወጣበት ጊዜ ስለነበር “የንጉሥ ፋሩቅ ሕትመት” የሚል ስያሜ ተሰጠው። ይኸው ቅጂ ለካይሮ ብቻ ሳይሆን በመላው ግብፅ ለሚገኙት የሃይ ስኩል ተማሪዎች ብቸኛ መደበኛ ጽሑፍ እንዲሆን ተወሰነ። የሐፍስ ቁርአን ዓለም አቀፋዊ እንዲሆን የተደረገው በ1985 ዓ.ም. በሳዑዲው ንጉሥ በፈሃድ አማካይነት ነበር።

የዶ/ር ዳንኤል ብሩቤከር ድምዳሜ

በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ለተመለከትናቸው ማስረጃዎች ምንጭ የሆኑን ዶ/ር ዳንኤል ብሩቤከር የሚከተሉትን ድምዳሜዎች አስቀምጠዋል፡-

- ትክክለኞቹ ቃላት የትኞቹ እንደሆኑ ስምምነት ያልነበረ ሲሆን በኋለኞቹ ዘመናት ታርመው ወጥ መልክ እንዲኖራቸው ተደርገዋል።
- ከነዚህ ልዩነቶች መካከል አንዳንዶቹ የቁርአት ልዩነቶች ዘመን ከመምጣቱ በፊት በነበሩት መልክ አ ምድራዊ ክፍፍሎች ላይ የተመሠረቱ ናቸው።
- እነዚህ ልዩነቶች በሰነድና በበርሚንግሃም የእጅ ጽሑፎች ውስጥ በነበሩት ቁርአኖች ውስጥ በሚገኙ ፓሊምስስቶች (ታጥበው እንደገና የተጻፈባቸው ብራናዎች) መካከል ጎልተው የሚታዩ ሲሆኑ ማስተካከያ ሳይደረግባቸው ለብዙ ክፍለ ዘመናት የኖሩ ናቸው።
- ከ1924ቱ ቅጂ የተለዩ ማስተካከያዎች የሚገኙ ሲሆኑ ማስተካከያዎቹ ከ1924 በፊት የተደረጉ መሆናቸውን ያረጋግጣሉ።

ጉዳዩን ያጠኑት ሌሎች ሊቃውንትም ከዶ/ር ዳን ድምዳሜ ጋር የሚስማሙ ሲሆን አብዛኞቹ ማስተካከያዎች ሆነ ተብለው የተደረጉ መሆናቸው በምን ምክንያት እንደሆነ መጠየቅ እንደሚገባ ያሳስባሉ። እንዲሁም ሆኖ አንዳንድ ልዩነቶች መኖራቸው ማስተካከያዎቹ በተደረጉባቸው ዘመናት የእርማቱ ሒደት አለመጠናቀቁን ያመለክታል ይላሉ። ይህ ሒደትም እስከ 1924 ዓ.ም. የቀጠለ ሲሆን በዚያን ወቅት እንኳን እርማት የሚያሻቸው ልዩነቶች ነበሩ። ይህ ጽሑፍ እስከተዘጋጀበት ጊዜ ድረስ አብዛኞቹ እርማቶች ከ95 ዓመታት ያነሰ ዕድሜ ያላቸው ናቸው።

ይህ ጥናት እንደሚያመለክተው በኛ ዘመን ያለው ቁርአንና ቀዳሚያን ጽሑፎች ልዩነቶችን የሚያሳዩ ሲሆን ዛሬ ያለውን ቁርአን ለማግኘት በእጅ ጽሑፎቹ ውስጥ ብዙ ለውጥ ተደርጓል። ከዚህ በኋላ ሙስሊም ወገኖች ቁርአን ዘላለማዊ፣ ሙሉ፣ ከላይ የወረደ፣ ያልተበረዘና ያልተለወጠ መጽሐፍ መሆኑን የሚናገሩበት አንደበት የላቸውም። ቁርአን እንደ ማንኛውም መጽሐፍ በተለያዩ ሒደቶች ውስጥ አልፏል። በጽሑፍ ከሰፈረ በኋላ እርማቶች ተደርገውለት በመጨረሻም በቅርብ ዘመን ቀኖና የተቀመጠለት ከሰው ለሰው የሆነ መጽሐፍ ነው።

ይህ ጉዳይ ወዴት ይወስድናል?

ሙስሊም ከሆንክና ይህንን ጽሑፍ እያነበብክ ከሆነ ማስረጃዎቹን ስትመለከት ድንጋጤ እንደተሰማህ፣ ማስረጃዎቹን ለመካድ እንደሞከርክ፣ ጥርጣሬ እንዳደረብህና ቁጣም ተሰምቶህ ሊሆን እንደሚችል እንገምታለን። ለቀጣይ ቀናት ብዙ ጥያቄዎችን በልብህ እያስተናገድክና እያብላላህ እንደምትቆይ ጥርጥር የለውም።

“አላህ የእስልምና የማዕዘን ድንጋይ የሆነውን ቁርአንን የመጠበቁን ተስፋ ካልጠበቀ ሌሎች ተስፋዎቹ ሊታመኑ የሚችሉት እንዴት ነው?”

“እስልምና ከብዙ የሐሰት ሃይማኖታት መካከል አንዱ ይሆን?”

“የቁርአን ጥበቃ መንገድ ጽሑፍ ካልነበረና ሸምደዳ ከነበረ ቀዳሚያን ሐፊዞች ከመለያየታቸው የተነሳ ቁርአንን በጽሑፍ ማስፈር አስፈላጊ ሆኖ የተገኘው ለምንድነው?”

“የአላህ ቃል የተባለው ቁርአን ከተለወጠ ወዴት ነው መሄድ የምችለው? በአላህ ማመን ማቆም ይኖርብኝ ይሆን?”

እነዚህ ሁሉ ጥያቄዎች ቢያንገላቱህም እባክህን ተስፋ አትቁረጥ። ተከታዮቹ የእንጂል ቃላት ልብህን የሚያፀናኑ ናቸውና አድምጣቸው።

“በመጀመሪያው ቃል ነበረ፣ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፣ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ። ይህ በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። ሁሉ በእርሱ ሆነ፣ ከሆነውም አንዳች ሰንኳ ያለ እርሱ አልሆነም። በእርሱ ሕይወት ነበረች፣ ሕይወትም የሰው ብርሃን ነበረች። ብርሃንም በጨለማ ይበራል፣ ጨለማም አላሸነፈውም። ... ለሰው ሁሉ የሚያበራው እውነተኛው ብርሃን ወደ ዓለም ይመጣ ነበር። በዓለም ነበረ፣ ዓለሙም በእርሱ ሆነ፣ ዓለሙም አላወቀውም። የእርሱ ወደ ሆነው መጣ፣ የገዛ ወገኖቹም አልተቀበሉትም። ለተቀበሉት ሁሉ ግን፣ በስሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው፤ እነርሱም ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጂ ከደም ወይም ከሥጋ ፈቃድ ወይም ከወንድ ፈቃድ አልተወለዱም። ቃልም ሥጋ ሆነ፣ ጸጋንና እውነትንም ተመልቶ በእኛ አደረ፣ አንድ ልጅም ከአባቱ ዘንድ እንዳለው ክብር የሆነው ክብሩን አየን።” (ዮሐንስ 1፡1-14)

ውድ ሙስሊሞች! ዘላለማዊ፣ ፍፁም፣ ያልተለወጠና ከላይ የወረደ ነው ተብሎ በሐሰት ስለ ቁርአን የተነገራችሁ ነገር በሙሉ ለየትኛውም መጽሐፍ እውነት አይደለም፤ ነገር ግን እንዲህ ያሉ ባሕርያት ያሉት ሕይወት የእግዚአብሔር ቃል የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው! እርሱ ሥጋ ሆኖ በመካከላችን መኖሩ በትልቁ የሰው ልጆች ታሪክ ስብጥር ውስጥ ምስሉን እንደሚያሟላ እንደ መጨረሻው ግጣም ነው።

ከተከታዮቹ አምስት ታሪኮች መካከል አራቱ በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በቁርአን ውስጥ ተመዝግበዋል። ሰዎች የእርሱን የቅድስና፣ የፍትህና የፍቅር መለኪያ አሟልተው በፊቱ ተቀባይነትን ያገኙ ዘንድ እግዚአብሔር ምን ጊዜም የመጀመሪያውን እርምጃ በመውሰድ ከሰው የሚጠበቁትን ነገሮች ሁሉ ራሱ ሲያዘጋጅ እናየዋለን። እነዚህ ታሪኮች ጥሩ ማሳያዎች ናቸውና እባክህን በጥንቃቄ አጥናቸው።

በኃጢአታቸው ምክንያት የደረሰባቸውን ራቁትነታቸውን ለመሸፈን እግዚአብሔር አምላክ ለአዳምና ለሔዋን ልብስ አዘጋጀላቸው። ለቃኤልና ለአቤል እግዚአብሔር ትክክለኛውን የመስዋዕት መንገድ አዘጋጀ። ለአብርሃም ልጁን ለመታደግ ታላቅ መስዋዕትን አዘጋጀለት። ለሙሴና ለአሰራኤላውያን ለተወሰኑ ኃጢአቶች ስርየት የሚሆን የመስዋዕት ስርአትን በካህናትና በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ አማካይነት አቋቋመላቸው። ለሰው ልጆች በሙሉ ደግሞ የመስዋዕት ስርአቶችን ወደ ፍጻሜ የሚያመጣ ቤዛ ቅዱስ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ሰጠ። ያለፉት የእንስሳት መስዋዕቶች በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የኃጢአት ይቅርታንና ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ሕብረት ለማደስ የተደረገልንን ቤዛነት ትዕምርታዊ በሆነ መንገድ የሚያሳዩ ናቸው።

ይህንን ወሳኝ እውነታ በመዘንጋት በእግዚአብሔር ማመን፣ መልካም ሥራዎችን መሥራትና መልካም ነገርን መመኘት ብቻ በቂ እንደሆነ የሚያስቡ ወገኖች ለእግዚአብሔርና እርሱ ላዘጋጀው መንገድ ክብርን ባለመስጠታቸው ምክንያት ከስኬት ይጎድላሉ። ስለዚህ እባክህን ከላይ የተጠቀሱትን አምስቱን ታሪኮች በጥንቃቄ አጥናቸው።

አዳምና ሔዋን (አደምና ሐዋ)

አዳምና ሔዋን ኃጢአትን ከሠሩ በኋላ ራቁታቸውን ሆኑ፤ እፍረትና ፍርሃትም ሕይወታቸውን ተቆጣጠረ። በገዛ ፈጣሪያቸው ላይ ማመጻቸው ለውርደት ዳረጋቸው። የገዛ ራቁትነታቸውን ለመሸፈን የሞከሩት በቅጠል ነበር። በኃጢአታቸው ምክንያት የመጣባቸውን ይህንን እፍረትና ውርደት ለመሸፈን ያደረጉት ጥረት በእግዚአብሔር ዕይታ በቂ አልነበረም። ከሁሉ አስቀድሞ ከተከለከሉት ዛፍ ቢበሉ ሞትን እንደሚሞቱ ነግሯቸው ነበር። ይህ ሞት መንፈሳዊ ሞት ሲሆን ከገነት በመባረራቸው ምክንያት ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን የግል ሕብረት በማጣት የሚመጣባቸው ነው። አካላዊ ሞት ደግሞ እርሱን ተከትሎ የሚመጣ ነው። አንድ ሰው የሞት ፍርደኛ ከሆነ አክትሞለታል፤ ሚች ነው! ስለዚህ እግዚአብሔር ጣልቃ በመግባት እፍረታቸውን የሚሸፍኑበትን የእንስሳን ቆዳ ሰጣቸው። ይህም አጥፊ ለሆነው የኃጢአት ውጤት የሚቀርበውን መስዋዕት የሚያመለክት ነው። (ተወራት፣ ዘፍጥረት 3፡7፣ 21)። በቁርአን ውስጥም አላህ ራቁትነታቸውን የሚሸፍኑበት ልብስ እንደሰጣቸው ተነግሯል (ሱራ 7፡26)።

ተወራት፣ ዘቡርና ኢንጂል “ኃጢአት” የሚለውን ቃል በስህተት መጥፎ ሥራን ከመሥራት የዘለለ ትርጉም እንዳለው ይናገራሉ። በሰው ልጆች ሁሉ ልብ ውስጥ ከሚገኝ አመፀኛ አስተሳሰብ የተነሳ መጥፎ ሐሳቦችን በማሰብ ጭምር የሚፈፀም ክፉ ነገር ነው። እግዚአብሔር ፍፁም ቅዱስ በመሆኑ ምክንያት ኃጢአት ከእርሱ ዕይታ አኳያ በጣም ከባድ ነገር ነው። የሰው ልጆች በሙሉ ኃጢአተኞች በመሆናቸው ፍርድ ይገባቸዋል (ሱራ 16፡1)።

እፍረት የኃጢአት ውጤት ነው። በልብ የታሰበ ኃጢአት በሌለበት ቦታ እፍረት የለም። ለዚህ ነው ህፃናት ራቁታቸውን ቢሆኑ የማያፍሩት። በክርስትና የውርስ ኃጢአት ማለት ሰው ኃጢአትን ከመሥራት ዝንባሌ ጋር ይወለዳል ማለት እንጂ ራሱን ከማወቁ በፊት ኃጢአት ሠርቷል ማለት አይደለም። ሁሉም ሰው በፍጥረቱ የቁጣ ልጅ ነው፤ ለዚህም ምክንያቱ ከተጨባጭ ኃጢአት ጋር መወለዱ ሳይሆን ኃጢአትን ከመሥራት ዝንባሌ ጋር በመወለዱ ነው (ኤፌሶን 2፡3)። የሰው ዘር ሁሉ ወኪል የሆነው አዳም ኃጢአትን በመሥራቱ ምክንያት ሁላችንም ከእግዚአብሔር ፍርድ በታች ነን (ሮሜ 5፡12)። ስንወለድ ከተጨባጭ ኃጢአት ጋር አልተወለድንም። ነገር ግን ኃጢአትን ከመሥራት ዝንባሌ ጋር ስለተወለድን ኃጢአተኞች የመሆናችን ጉዳይ አጠያያቂ አይደለም። ስለዚህ ከእግዚአብሔር ፍርድ ማምለጥ አይቻለንም።

ቃኤልና አቤል (ቃቤልና ሀቤል)

ስለ ቃኤልና አቤል መስዋዕት በቁርአን ውስጥ በዝርዝር አልተነገረም (ሱራ 5፡27)። ተወራትና ኢንጂል እንደሚነግሩን ከምድር ዘር የነበረውን የቃኤልን መስዋዕት እግዚአብሔር ያልተቀበለ ሲሆን የእንስሳ መስዋዕት የሆነውን የአቤልን መስዋዕት ተቀብሏል (ዘፍጥረት 4፡3-7)። ደግሞም አቤል መስዋዕቱን በእምነት ስለቀረበ ተቀባይነትን እንዳገኘ ተነግሯል (ዕብራውያን 11፡4)። አቤል ለምንድን ነበር የእንስሳን መስዋዕት ማቅረብ አስፈላጊ እንደሆነ ያመነው? አዳምና ሔዋን

በሠሩት ኃጢአት ምክንያት ከእፍረት እንዲተርፉ የእንስሳን ቆዳ በማልበሱ ምክንያት ለእግዚአብሔር ምስጋና ለማቅረብ ፈልጎ ይሆንን? የሙሴን ታሪክ ስንመለከት ይህ ይበልጥ ግልፅ ይሆናል።

አብረሃም (ኢብራሂም)

አብረሃም ልጁን እንዲሠዋ ከታዘዘ በኋላ በልጁ ፈንታ የሚቀርብን የበግ መስዋዕት እግዚአብሔር ራሱ አዘጋጀ (ሱራ 37:107፣ ተውራት ዘፍጥረት 22)። ያ የእንስሳ መስዋዕት እንደ ቀላል የአምልኮ ተግባር ብቻ የሚቆጠር አይደለም፤ ምክንያቱም ቁርአን ክብደቱን ሲገልፅ “በታላቅ እርድ (መስዋዕትም) ተቤገዠው” ይላል። ልጅ ከእንስሳ እጅግ የላቀ ዋጋ አለው። እንስሳው “ታላቅ” የተባለው ሌላ ፍፁም የሆነን መፃኢ መስዋዕት ትዕምርታዊ በሆነ መንገድ ስለሚያሳይ ይሆን?

ሙሴ (ሙሳ)

ሙሴ ለእስራኤል ሕዝብ ኃጢአት ማስተሰርያ ይሆኑ ዘንድ በእግዚአብሔር የተፈጠሩትን እንስሳት እንዲሠዋ ታዘዘ (ተውራት ዘጉልቁ 19:1-10፣ ሌሎችም ብዙ ጥቅሶች)።

እንደ ዩሱፍ አሊና መውደዱ ያሉ ሙሴም ሐታቾች ሱራ አል-በቀራ 2:67-74 ላይ የሚገኘው ይህንን አስደናቂ ታሪክ የሚያስታውስ መሆኑን ይናገራሉ። የአይሁድ ካህናትና ቤተ መቅደሱም ሱራ 17:1-7፣ 5:44 ላይ ተጠቅሰዋል። ለኃጢአት ሥርየት በቤተ መቅደሱ ውስጥ የሚቀርቡት የእንስሳት መስዋዕቶች የተውራት ማዕከላዊ ጉዳዮች ናቸው። የአዳምና የሔዋን እፍረት እንደተሸፈነላቸው ሁሉ ያለ ደም መስዋዕት የሚሸፈን እፍረት የለም። ተውራት ሌዋውያን 17:11 ላይ እንዲህ ይላል፡-

“የሥጋ ሕይወት በደሙ ውስጥ ነውና፤ ደሙም ከሕይወቱ የተነሣ ያስተሰርያልና በመሠዊደው ላይ ለነፍሳችሁ ማስተሰረያ ይሆን ዘንድ እኔ ለእናንተ ሰጠሁት።”

ኢየሱስ

ብዙ መስዋዕቶች በተደጋጋሚ ቢቀርቡም ለሰው ልጆች የኃጢአት ችግር ግን ዘላቂ መፍትሄ ሊሆኑ አልቻሉም። ችግሩ ደግሞ እንስሳት የሰው ልጆችን ሰብዓዊ ዋጋ የሚመጥኑ አለመሆናቸው ነው። ፍፁምና ኃጢአት አልባ የሆነውን መፃኢ መስዋዕት የሚያመለክቱ ብቻ ነበሩ። ልክ እንደ ባንክ ቼክ ዓይነት ናቸው። የባንክ ቼክ ለገንዘብ እንደ መያዣ ያገለግላል ነገር ግን አንዴ ገንዘቡ እጃችሁ ከገባ ቼኩ አያስፈልጋችሁም።

የእንስሳት መስዋዕት የላቀውን መስዋዕት አመላካች ነው። ያ መስዋዕት አንዴ ከተፈፀመ የእንስሳት መስዋዕት አያስፈልጋችሁም። መጥምቁ ዮሐንስ (የሕያ) ኢየሱስን “የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ” ሲል ነበር የጠራው (ኢንጂል ዮሐንስ 1:29)። ኢየሱስ የዓለምን ኃጢአት፣ እፍረት፣ ፍርሃትና ወቀሳ ለማስወገድ በሰልጆች ምትክ ሆኖ የሞትን ፅዋ ተቀብሏል (ኢንጂል ማርቆስ 10:45)።

ኢንጂል ሉቃስ 24:44-47 እንዲህ ይላል፡-

እርሱም፡- ከእናንተ ጋር ሳለሁ በሙሴ ሕግና በነቢያት በመዝሙራትም ስለ እኔ የተጻፈው ሁሉ ይፈጸም ዘንድ ይገባል ብዬ የነገርኋችሁ ቃሌ ይህ ነው አላቸው። በዚያን ጊዜም መጻሕፍትን ያስተውሉ ዘንድ አእምሮአቸውን ከፈተላቸው፤ እንዲህም አላቸው፡- ክርስቶስ መከራ ይቀበላል በሦስተኛውም ቀን ከሙታን ይነሣል፤ በሰሙም ንስሐና የኃጢአት ስርየት ከኢየሩሳሌም ጀምሮ በአሕዛብ ሁሉ ይሰበካል ተብሎ እንዲሁ ተጽፎአል።

እግዚአብሔር ኢየሱስን በሦስተኛው ቀን ከሙታን በማስነሣትና በአርባኛው ቀን ወደ ራሱ በማንሳት ለሥራው መስክሯል (ኢንጂል፣ የሐዋርያት ሥራ 1:3፣ 1ቆሮንቶስ 15)። ይህ ፍፁማዊ ይቅርታን የማግኛ መንገድ ከገዛ መንገዳቸው ተመልሰው

እግዚአብሔር ያዘጋጀላቸውን መንገድ ለመቀበል ፈቃደኛ ለሆኑት ሰዎች ሁሉ የተዘጋጀ መሆኑን ተውራት፤ ዘቡርና ኢንጂል ይናገራሉ። ቁርአንም ሙስሊሞች በነዚህ መጻሕፍት ማመን እንደሚገባቸው ይናገራል (ሱራ 5:46-48)።

ከእግዚአብሔር ዕይታ አኳያ እኛ በኃጢአታችን ምክንያት የተራቆትንና እፍረት ውስጥ ያለን ነን። ነገር ግን በፈሰሰልን በልጁ ቅዱስ ደም አማካይነት ጽድቅን መገናጸፍ እንችላለን። ይህ የምሥራች ከአዳም ዘመን ጀምሮ ተገልጧል። በመሲሁ ኢየሱስ በኩል ደግሞ እስከ ዓለም ፍፃሜ ድረስ ለሰው ልጆች ሁሉ ዝግጁ ሆኖ ቀርቧል። ከዚህ ተሽሎ ሊሸረው የሚችል ምንም ነገር የለም። ብቸኛው ለሰው ልጆች ሁሉ በቂ፤ አስተማማኝና ፍፁም የሆነ የመዳኛ መንገድ ነው።

እንዲያው ይሁን እንኳ ብንል የሚከተሉትን በረከቶች ሊተካ የሚችል ምን የተሻለ መንገድ ይገኛል?

- ጭ ፍፁም የሆነ የኃጢአት ይቅርታ*
- ጭ ከእፍረት ወደ ክብር መመለስ*
- ጭ ከፍርሃትና የኅሊና ክስ ነፃ መሆን*
- ጭ የተሟላ ሕይወት*

ጭ እንደ እግዚአብሔር ሐሳብና ፈቃድ ለመመላለስ የሚያስችል የመንፈስ ቅዱስ ኃይል

ኢየሱስ ነቢያት አስቀድመው የተነበዩለት የዓለም አዳኝ ነው፤ ይህንን የማድረግ በቃት ያለው እርሱ ብቻ ነው (ኢንጂል ማርቆስ 2:6፣ ሉቃስ 24:44-47፣ ዮሐንስ 11:25-26)። የእርሱ መልእክት የተለየ ነው። በአጭሩ የሚከተለውን ይመስላል፡- እግዚአብሔር ጻድቅ ነው፤ እኛን ይወደናል - ሁለችንም ኃጢአተኞች በመሆናችን ከእርሱ ተለይተን ጠፍተናል - ሃይማኖታት አቅጣጫቸውን ስተዋል፤ መልካም ሥራዎቻችንም እኛን ለማዳን በቂ አይደሉም - ብቃት ያለውና ለችግራችን መፍትሄው ኢየሱስ ብቻ ነው! እርሱ ቅጣታችንን ተቀብሎልናል - ንስሐ ግቡ - እርሱን ተከተሉ! ውዱ ወዳጄ፤ እውነተኛና ፍፁም የሆነውን መሥዋዕት፤ ዘላለማዊና ሕያው የእግዚአብሔር ቃል የሆነውን ኢየሱስን ልትታመነው ትሻለህን? ምላሽህ አዎንታዊ ከሆነ ተከታዩን ጸሎት ከልብህ ሆነህ በመጸለይ አዲስ ሕብረት ከፈጣሪህ ጋር መጀመር ትችላለህ፡-

“ሁሉን ቻዩ አምላኬ ሆይ በቅዱስ ቃልህ ውስጥ የተገለጸውን ያንተ መንገድ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ባለመከተል ከመንገድህ ስቼ ጠፍቻለሁ። አቤቱ ኃጢአቴን ይቅር በለኝ። ኢየሱስ ክርስቶስን ስለላክልኝ አመሰግንሃለሁ። እርሱ በመስቀል ላይ መሥዋዕት ሆኖ የኃጢአት ዕዳዬን ከፍሎታል። ከሙታን ተነሥቶ ለዘላለም ሕያው መሆኑን አምናለሁ። ከእርጌው መንገዴ ተመልሼ እንደ ፈቃድህ መኖር እችል ዘንድ ቅዱሱን መንፈስህን ሰጠኝ። ስለወደድከኝና በልጅህ በጌታዬ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ከአንተ ጋር አዲስ ሕብረት እንዲኖረኝ መልካም ፈቃድህ ስለሆነ አመሰግንሃለሁ፤ አሜን!”

እንኳን ደስ ያለህ! በእምነትህ ለማደግ እባክህን መጽሐፍ ቅዱስ አንብብ፤ ዕለት ዕለትም ጻልይ። እግዚአብሔር የሰጠህን ይህንን አዲስ ሕይወት መኖር ትችል ዘንድ ሊያግዙሽ የሚችሉትን የኢየሱስ ተከታዮች ሕብረት ተቀላቀል። ጥያቄ ወይንም አስተያየት ካለህ ወይንም እገዛም የሚያሻህ ከሆነ በተከታዩ አድራሻ ብታገኘኝ ልረዳህ ፈቃደኛ ነኝ።

ewnet4hulu@gmail.com